

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
617.	NVI 1	planning	INK	Verzoek tot verlenging inschrijftermijn en/of aanvullende vragenronde Wij willen allereerst onze waardering uitspreken voor de uitgebreide beantwoording van de vragen in Nota van Inlichtingen 1. Uit de omvang van de Nota van Inlichtingen blijkt dat sprake is van een inhoudelijk complexe aanbesteding met een groot aantal relevante verduidelijkingen en aanvullingen op de aanbestedingsstukken. Tegelijkertijd constateren wij dat Nota van Inlichtingen 1 omvangrijke nieuwe inzichten bevat ten aanzien van onder meer de architectuur, prijsstructuur, aansprakelijkheid, intellectuele eigendomsrechten, governance, implementatie en operationele inrichting van de dienstverlening. Deze antwoorden vereisen een zorgvuldige juridische, technische, operationele en financiële analyse alvorens inschrijvers kunnen bepalen welke aanvullende vragen noodzakelijk zijn en op welke wijze hun aanbieding dient te worden ingericht. Wij merken daarbij op dat tussen: • publicatie van Nota van Inlichtingen 1; • het moment waarop aanvullende vragen moeten worden ingediend; • publicatie van Nota van Inlichtingen 2; en • de uiterste inschrijfdatum, een relatief beperkte periode resteert voor zowel inschrijvers als de aanbestedende dienst. Wij begrijpen dat de aanbestedende dienst zelf circa een week langer nodig heeft gehad dan oorspronkelijk voorzien om alle vragen uit de eerste vragenronde zorgvuldig te analyseren en te beantwoorden. Juist de	De Aanbestedende dienst heeft de planning vastgesteld met inachtneming van de aard en complexiteit van de opdracht. Er wordt geen aanpassing van de planning of aanvullende vragenronde voorzien. De huidige termijnen blijven ongewijzigd van toepassing.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				omvang van de Nota van Inlichtingen bevestigt naar onze mening dat ook inschrijvers voldoende tijd moeten krijgen om deze antwoorden zorgvuldig te verwerken, de gevolgen voor hun oplossing en prijsstelling te beoordelen en eventueel gerichte verdiepvragen te stellen. Kan de aanbestedende dienst daarom overwegen: 1. de termijn voor het stellen van vragen in de tweede vragenronde te verlengen; 2. de uiterste inschrijfdatum evenredig te verschuiven; of 3. een aanvullende derde vragenronde mogelijk te maken indien Nota van Inlichtingen 2 wederom materiële verduidelijkingen of wijzigingen bevat? Wij zijn van mening dat een beperkte verlenging van de planning bijdraagt aan: • beter onderbouwde vragen; • meer zorgvuldig uitgewerkte inschrijvingen; • een hogere kwaliteit van de uiteindelijke aanbiedingen; en • een gelijk speelveld voor alle inschrijvers. Kan de aanbestedende dienst aangeven of zij bereid is de huidige planning op dit punt te heroverwegen en zo ja, op welke wijze?	
618.	NVI	vraag 259	IT	Kunt u objectief definiëren wanneer sprake is van beheer en optimalisatie, beperkte doorontwikkeling, aanvullende ontwikkeling en substantiële uitbreiding van use cases? Kunt u hiervoor meetbare criteria of bandbreedtes verstrekken zodat een uniforme prijsstelling mogelijk is?	De Aanbestedende Dienst hanteert de volgende illustratieve afbakening van de categorieën: 'beheer en optimalisatie' betreft tuning van bestaande, reeds goedgekeurde use cases (zoals aanpassing van drempelwaarden of filters); 'aanvullende ontwikkeling' betreft een nieuwe use case op basis van reeds aangesloten databronnen; 'substantiële uitbreiding' betreft een nieuwe use case die een nieuwe databron, architectuurwijziging of aanvullende licentie vereist. Deze

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					afbakening is illustratief en niet uitputtend; verrekening vindt plaats op basis van de Tarieflijst (PxQ).
619.	NVI	Vraag 332 en vraag 82	INK	Kunt u per onderstaande kostencategorie expliciet aangeven of deze voor rekening van Deelnemer dan wel Opdrachtnemer komen: Sentinel-ingestie, Sentinel-retentie, Log Analytics-opslag, Defender-licenties, Lighthouse-functionaliteiten, aanvullende Azure-kosten en overige Microsoft Security-licenties?	Zie antwoorden op vraag 332 en 82 in NvI-1. Deze antwoorden blijven ongewijzigd van toepassing. Voor de volledigheid wordt verduidelijkt dat activiteiten die zien op migratie vanuit een bestaande, niet-Sentinel SIEM-omgeving als separate activiteit buiten de vaste scope worden beschouwd en – indien van toepassing – als meerwerk op basis van de Tarieflijst (PxQ) kunnen worden aangeboden, conform het bepaalde in antwoord op vraag 106 van NvI-1. De rationalisatie en herinrichting van een reeds bestaande Sentinel-omgeving maken onderdeel uit van de implementatie/onboarding binnen de scope van de opdracht, zoals reeds in de NvI is toegelicht.
620.	NVI	Vraag 139	PM	Kunt u bevestigen dat de kosten voor inrichting en beschikbaarheid van de verplichte 24/7 incidentcoördinator uitsluitend worden gedragen door Deelnemers die 24/7 dienstverlening afnemen en niet door Deelnemers die uitsluitend dienstverlening binnen kantooruren afnemen?	Zie antwoord op vraag 139 in NvI-1. Dit antwoord blijft ongewijzigd van toepassing. Voor de volledigheid wordt bevestigd dat de kosten voor de inrichting en beschikbaarstelling van de 24/7 incidentcoördinatie worden toegerekend aan de Deelnemers die de 24/7-dienstverlening afnemen. Deelnemers die uitsluitend dienstverlening binnen kantooruren afnemen dragen niet bij aan deze specifieke 24/7-component.
621.	NVI	Vragen 345, 346, 491, 601 en 602	PM	Kunt u indicatief aangeven hoeveel Deelnemers naar huidige inzichten verwachten binnen respectievelijk 12 en 24 maanden na contractstart een Nadere Overeenkomst af te sluiten en de Basis SOC-diensten af te nemen?	De aanbestedingsstukken bevatten geen bindende prognoses per termijn. De afname door Deelnemers is afhankelijk van individuele besluitvorming. De aanbestedende dienst verwacht indicatief dat een beperkt aantal Deelnemers in de eerste 12 maanden na contractstart een Nadere Overeenkomst zal afsluiten voor de Basis SOC-diensten, met een verdere gefaseerde toename in de daaropvolgende periode. De ambitie ligt in de orde van grootte dat binnen 12 maanden circa enkele Deelnemers (indicatief 3 à 4) starten, oplopend in de periode tot 24 maanden. Aan deze indicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					Verrekening vindt plaats op basis van de Tarieflijst (PxQ).
622.	NVI	Vraag 603	INK	Kunt u bevestigen dat vertragingen die voortkomen uit besluitvorming, beschikbaarheid van resources, afhankelijkheden of voorbereidende werkzaamheden aan de zijde van Deelnemers niet aan Opdrachtnemer worden toegerekend bij de beoordeling van implementatiedoelstellingen of contractuele verplichtingen?	Voor zover prestaties afhankelijk zijn van door Deelnemers te leveren input, middelen of besluitvorming, wordt hiermee rekening gehouden binnen de uitvoering van de overeenkomst. Partijen treden hierover in overleg binnen de governance.
623.	NVI	Vragen 140 en 341	ARCH	Kunt u verduidelijken of van Opdrachtnemer wordt verwacht dat bestaande use cases, correlation searches, dashboards, rapportages en historische data volledig worden gemigreerd, of dat uitsluitend functioneel gelijkwaardige detectiedekking gerealiseerd dient te worden?	De scope is gericht op het realiseren en borgen van de overeengekomen functionaliteit. De aanbestedingsstukken schrijven geen volledige technische migratie van bestaande componenten voor.
624.	NVI	Vraag 24 en vraag 563	PM	Kunt u aangeven of IPO/BIJ12 een uniforme juridische grondslag, governance-structuur en verwerkersafspraken beschikbaar zal stellen voor sectorbrede threat sharing en correlatie tussen deelnemers? En in hoeverre wordt sectorbrede detectie beoordeeld indien dergelijke afspraken nog niet beschikbaar zijn?	Zie antwoorden op vraag 24 en 563 in NvI-1. Deze antwoorden blijven ongewijzigd van toepassing.
625.	NVI	Vragen 110 en 467	OT	Kunt u indicatief aangeven hoeveel OT-objecten, OT-detectieregels, protocollen en OT-sensoren momenteel onderdeel uitmaken van de bestaande OT-detectieomgeving van Provincie Flevoland en in welke mate documentatie beschikbaar is?	De aanbestedende dienst stelt bij deze Nota van Inlichtingen een document met indicatieve datapuntinformatie ter beschikking. Hieruit volgt dat de omvang en volwassenheid van OT per Deelnemer beperkt en variabel is. Indicatief geldt dat het aantal OT-objecten zich bevindt in een bandbreedte van circa 0 tot 46 per Deelnemer, met een mediaan van circa 30 . Specifieke aantallen voor OT-detectieregels, protocollen en sensoren zijn niet uniform vastgesteld en maken onderdeel uit van de nadere invulling per Deelnemer. De inrichting van OT-detectie is risicogebaseerd en afhankelijk van de aanwezige OT-omgeving en prioritering.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					De verstrekte gegevens zijn indicatief van aard en bedoeld ter ondersteuning van de beeldvorming. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.
626.	NVI	Vragen 138, 335 en 565	OT	Kunt u indicatief aangeven hoeveel Deelnemers naar huidige inzichten overwegen om gedurende de eerste twee contractjaren OT-monitoring af te nemen?	De aanbestedingsstukken bevatten geen bindende prognoses per Deelnemer ten aanzien van de afname van OT-monitoring. Uit de bij deze Nota van Inlichtingen verstrekte indicatieve gegevens volgt dat OT bij een meerderheid van de Deelnemers aanwezig is. Tegelijkertijd geldt dat OT-monitoring een optionele en gefaseerde uitbreiding betreft, waarbij de daadwerkelijke afname en timing per Deelnemer afhankelijk is van prioritering, volwassenheid en risicobeoordeling. De aanbestedende dienst verwacht dat een beperkt aantal Deelnemers in de eerste contractjaren zal starten met OT-monitoring, waarbij overige Deelnemers dit mogelijk op een later moment volgen.
627.	NVI	Vragen 139 en 249	PM	Kunt u op basis van de huidige inzichten een indicatieve verwachting delen van de verdeling van Deelnemers over dienstverlening binnen kantooruren, verruimde servicetijden en volledige 24/7 dienstverlening?	De aanbestedingsstukken bevatten geen bindende of uitgewerkte verdeling per servicetijd. De keuze voor servicetijden wordt per Deelnemer afzonderlijk bepaald en is afhankelijk van de specifieke behoefte, volwassenheid en interne besluitvorming. Daarbij wordt onderkend dat Deelnemers moeten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving en beleidskaders (waaronder de Cyberbeveiligingswet en daaraan gekoppelde continuïteitsvereisten), waaruit in de praktijk een behoefte aan 24/7 monitoring en incidentafhandeling kan voortvloeien. Dit leidt echter niet tot een vooraf vastgestelde of gegarandeerde verdeling binnen deze aanbesteding. De mate waarin 24/7 dienstverlening wordt afgenomen is mede afhankelijk van de implementatiekeuzes per Deelnemer en kan gefaseerd worden ingevuld na contractstart.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
628.	NVI	Vraag 142	AANB	Kunt u concreet aangeven in welke situaties tekortkomingen binnen één Nadere Overeenkomst gevolgen kunnen hebben voor andere Nadere Overeenkomsten of de Raamovereenkomst als geheel en hierbij voorbeelden geven van situaties waarin dit wel respectievelijk niet aan de orde is?	De beoordeling van prestaties vindt plaats binnen de betreffende Nadere Overeenkomst. Alleen indien sprake is van een materiële tekortkoming met impact op de Raamovereenkomst als geheel, kan dit breder effect hebben. De aanbestedingsstukken bevatten geen nadere uitwerking of voorbeelden, omdat het aanbestedende dienst op dit moment geen inzicht heeft in het aanbod en om die reden het niet mogelijk is om daar concrete voorbeelden voor te geven.
629.	NVI	Vraag 604	AANB	Kunt u voor de optionele bepalingen uit de Model Nadere Overeenkomst een maximale bandbreedte aangeven voor boetes, servicekredieten, fatale termijnen en overige financiële gevolgen zodat inschrijvers een proportionele risico-inschatting kunnen maken?	Nee, dat is niet mogelijk. De gekozen systematiek houdt in dat per deelnemer die deelneemt aan de raamovereenkomst een nadere uitvraag wordt uitgezet bij de opdrachtnemer voordat een nadere overeenkomst tot stand komt. De betreffende uitvraag zal bepalen welke bepalingen in de nadere overeenkomst moeten worden geconcretiseerd. Het is om die reden niet mogelijk om deze variabelen al in te vullen met een bandbreedte/plafond o.i.d., maar de uitgangspunten van de raamovereenkomst (inclusief de bijbehorende bijlagen) zijn hierbij leidend. De scope van de opdrachten is uitvoerig beschreven in paragraaf 2.4.2 van de aanbestedingsleidraad en nader uitgewerkt in bijlage 2a tot en met 2c Specificaties van de opdracht. Op basis van die informatie dient inschrijver een risico-inschatting te kunnen maken indien wordt besloten om in te schrijven op de onderhavige aanbesteding respectievelijk Raamovereenkomst.
630.	NVI	vraag 169 en 571	INK	In de eerste Nota van Inlichtingen is bij vraag 169 geantwoord dat het voorblad en de inhoudsopgave niet meetellen in het maximaal toegestane aantal pagina's per subgunningscriterium, terwijl bij vraag 571 is geantwoord dat een voorblad en inhoudsopgave eveneens binnen het toegestane maximumaantal pagina's vallen. Deze antwoorden zijn tegenstrijdig. Kan de Aanbestedende Dienst eenduidig bevestigen of een voorblad en een inhoudsopgave binnen een kwaliteitsonderdeel wel of niet meetellen in de paginalimiet?	In afwijking van het antwoord op vraag 571 in NvI-1 geldt het volgende: een voorblad en inhoudsopgave tellen niet mee in het maximaal toegestane aantal pagina's per kwaliteitsonderdeel.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
631.	Bijlage 2a par. 1.1 / ARBIT-2022 art. 8		AANB	Voor het onderscheid tussen 'generieke' content (IE blijft bij Opdrachtnemer) en 'klantspecifieke' content (eeuwigdurend, overdraagbaar gebruiksrecht voor de Deelnemer) is als criterium 'de mate van inhoudelijke aanpassing' genoemd, zonder nader objectief toetsingskader. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat de door Opdrachtnemer bij inschrijving gehanteerde en gedocumenteerde definitie en werkwijze voor dit onderscheid leidend is, mits deze de overdraagbaarheid van klantspecifiek ontwikkelde content niet beperkt?	Aanbestedende dienst wil graag dat inschrijvers bij inschrijving rekening houden met het volgende uitgangspunt: Als bestaande intellectueel eigendomsrechten van opdrachtnemer niet overgaan op opdrachtgever / deelnemer dan moet opdrachtnemer er voor zorgdragen dat opdrachtgever en deelnemers kunnen beschikken over volledige, niet-exclusieve, eeuwigdurende en overdraagbare gebruiksrechten op alle resultaten, configuraties, detectieregels, use cases, automatiseringen en documentatie die in het kader van de dienstverlening worden ontwikkeld of toegepast binnen de omgeving van de Deelnemer. Deze rechten omvatten in ieder geval het recht tot gebruik, wijziging, hergebruik en overdracht aan andere overheidsorganisaties of een opvolgende opdrachtnemer. Inschrijver moet in staat zijn om het onderscheid te maken op welke onderdelen van zijn aanbod het intellectueel eigendom niet overgaat op opdrachtgever / deelnemer.
632.	Bijlage 2a par. 5 (Implementatie) / Bijlage 3 (Tarieflijst)		ARCH	De reguliere data-onboarding maakt onderdeel uit van de implementatie (met eenmalige aansluitkosten), terwijl een volledige SIEM-migratie vanuit een bestaand platform (zoals Splunk) volgens de eerste Nota van Inlichtingen als afzonderlijke activiteit binnen een Nadere Overeenkomst wordt belegd. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat een migratie vanuit een bestaande, niet-Sentinel SIEM, alsmede de rationalisatie en herinrichting van een reeds bestaande Sentinel-omgeving, als meerwerk op basis van de uurtarieven uit Bijlage 3 mag worden aangeboden en niet in het vaste maandtarief hoeft te worden verdisconteerd?	Zie antwoorden op vraag 332 en 82 in NvI-1. Deze antwoorden blijven ongewijzigd van toepassing. Voor de volledigheid wordt verduidelijkt dat activiteiten die zien op migratie vanuit een bestaande, niet-Sentinel SIEM-omgeving als separate activiteit buiten de vaste scope worden beschouwd en – indien van toepassing – als meerwerk op basis van de Tarieflijst (PxQ) kunnen worden aangeboden, conform het bepaalde in antwoord op vraag 106 van NvI-1. De rationalisatie en herinrichting van een reeds bestaande Sentinel-omgeving maken onderdeel uit van de implementatie/onboarding binnen de scope van de opdracht, zoals reeds in de NvI is toegelicht.
633.	Aanbestedingsleidraad par. 2.5 / Bijlage 3 (weegfactor n) /		INK	Het maandtarief per Deelnemer moet uniform en niet-gedifferentieerd zijn, maar er is geen indicatie per Deelnemer verstrekt van het aantal te monitoren assets, het aantal logbronnen en het gemiddelde datavolume (GB/dag); enkel een geaggregeerd beeld. Kan de Aanbestedende Dienst per Deelnemer (desnoods	De Aanbestedende dienst heeft bij deze Nota van Inlichtingen een document met indicatieve datapuntinformatie ter beschikking gesteld, waarin op geaggregeerd niveau bandbreedtes en medianen zijn opgenomen voor relevante kenmerken van de IT-landschappen .

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	Geaggregeerd beeld IT-landschappen			geanonimiseerd en in bandbreedtes) een indicatie van assets, logbronnen en datavolume verstrekken, of bevestigen dat Opdrachtnemer haar vaste prijs mag baseren op de uitgangspunten uit het geaggregeerde beeld, zonder dat latere afwijkingen in werkelijke volumes een tekortkoming van Opdrachtnemer opleveren?	Nadere detaillering per individuele Deelnemer, al dan niet geanonimiseerd, wordt niet verstrekt. Inschrijvers dienen hun aanbieding te baseren op de verstrekte informatie, waaronder het geaggregeerde beeld en de indicatieve bandbreedtes. De gekozen prijsstructuur voorziet erin dat variaties in omvang en gebruik worden opgevangen via de combinatie van vaste tarieven en de PxQ-systematiek zoals opgenomen in de Tarieflijst. Afwijkingen in feitelijke volumes ten opzichte van de verstrekte indicaties leiden op zichzelf niet tot een tekortkoming van Opdrachtnemer, voor zover de dienstverlening wordt geleverd conform de overeengekomen scope en voorwaarden.
634.	Bijlage 2b eis B.1 (- conformiteitsmatrix)		IT	De MCRA-conformiteitsmatrix (eis B.1) dient als afzonderlijk document te worden ingediend, waarvoor een format beschikbaar wordt gesteld en volgens de eerste Nota van Inlichtingen geen paginalimiet geldt. Kan de Aanbestedende Dienst het format van de MCRA-conformiteitsmatrix tijdig vóór de sluitingsdatum ter beschikking stellen en bevestigen dat dit document buiten de paginalimieten van de kwaliteitsonderdelen valt en niet zelfstandig op een cijfer wordt beoordeeld?	De MCRA-conformiteitsmatrix maakt geen onderdeel meer uit van de inschrijving. De matrix wordt in de onboardingfase in samenwerking met de Deelnemer uitgewerkt en dient als instrument voor gezamenlijke concretisering en verificatie van de aansluiting op het architectuurn kader. Om die reden: • wordt geen format vooraf ter beschikking gesteld; • is de matrix niet van invloed op de beoordeling van de inschrijving; • zijn paginalimieten voor dit onderdeel niet van toepassing. Eis B.1 en de Aanbestedingsleidraad worden hierop aangepast en opgenomen in deze Nota van Inlichtingen.
635.	Bijlage 5 (Model Nadere Overeenkomst) /		INK	De model-Verwerkersovereenkomst, de Bijlage Exitregeling en de AI-bijlage zijn nog niet gepubliceerd, terwijl deze materiële verplichtingen en kosten met zich mee kunnen brengen die Inschrijvers moeten kunnen beoordelen en calculeren. Kan de Aanbestedende Dienst	De Aanbestedende Dienst heeft de model-Verwerkersovereenkomst inmiddels gepubliceerd via TenderNed. De model-Verwerkersovereenkomst betreft een gestandaardiseerd en in de overheid gebruikelijk

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	Verwerkersovereenkomst / Exitregeling (art. 10.5) / AI-bijlage (art. 10.6)			deze documenten uiterlijk bij de eerstvolgende Nota van Inlichtingen publiceren, zodat Inschrijvers hierover in de tweede vragenronde vragen kunnen stellen en de gevolgen kunnen verdisconteren?	template, dat is afgestemd op geldende wet- en regelgeving en gangbare marktpraktijken. Dit document vormt het uitgangspunt (startpunt) voor de verwerking van persoonsgegevens binnen de Nadere Overeenkomsten. De Verwerkersovereenkomst wordt per Nadere Overeenkomst nader geconcretiseerd en ingevuld in afstemming met de betreffende Deelnemer, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke verwerkingen, systemen en context van die Deelnemer. Deze nadere invulling vindt plaats binnen de kaders van het gepubliceerde model en doet geen afbreuk aan de uitgangspunten daarvan.
636.	Bijlage 2a par. 4.6 (OT) / Bijlage 3		OT	OT-security monitoring is volgens de eerste Nota van Inlichtingen een optionele, gefaseerde uitbreiding waarbij Deelnemers de OT-sensoren in beginsel zelf aanschaffen. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat (i) OT-monitoring geen onderdeel is van de initiële of verplichte scope voor alle Deelnemers maar per Deelnemer afzonderlijk wordt afgeroepen, en (ii) levering en/of onderhoud van OT-sensoren door Opdrachtnemer als Speciaal Product of Speciale Dienst (PxQ) mag worden aangeboden?	OT-monitoring is een optionele uitbreiding en wordt per Deelnemer afzonderlijk afgeroepen. Levering en/of aanvullende dienstverlening kan, voor zover buiten de vaste scope, plaatsvinden op basis van de Tarieflijst (PxQ).
637.	Bijlage 2c par. 1.4 (Service Credits) / ARBIT-2022 art. 26		INK	Het service-creditregime (staffel 5% / 10% / 15% van de maandelijkse vergoeding) kent volgens de eerste Nota van Inlichtingen geen totaalmaximum per meetperiode en wordt niet verrekend met schadevergoeding. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen wat het maximale totale service-creditpercentage per meetperiode per Deelnemer bedraagt, zodat Inschrijvers dit risico calculeerbaar in hun vaste tarief kunnen verwerken?	De aanbestedingsstukken bevatten geen totaalmaximum voor service credits per meetperiode. Service credits worden toegepast conform de systematiek in Bijlage 2c en zijn gekoppeld aan het niet behalen van afzonderlijke service levels. Indien meerdere service levels in eenzelfde meetperiode niet worden gerealiseerd, kunnen de bijbehorende service credits cumulatief van toepassing zijn. De systematiek zoals opgenomen in Bijlage 2c is leidend en blijft ongewijzigd van toepassing.
638.	Bijlage 2a par. 3.2.2		OT	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat Opdrachtnemer in OT-omgevingen uitsluitend signalerend	De uitvoering van maatregelen vindt plaats binnen het overeengekomen mandaat per Deelnemer. Zonder

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	(mandaat en OT-response)			en adviserend optreedt en geen zelfstandige actieve beheersmaatregelen uitvoert, tenzij dit per Deelnemer expliciet en schriftelijk (mandaatniveau 3) is overeengekomen, gelet op de continuïteits- en veiligheidsrisico's van operationele technologie?	expliciet mandaat beperkt de rol zich tot signalering en advisering.
639.	Bijlage 2a par. 4.6 (OT) / Deelnemer Flevoland		OT	Provincie Flevoland is de eerste implementerende Deelnemer en heeft reeds een initiële OT-detectie ingericht die wordt overgedragen. Kan de Aanbestedende Dienst specificeren welke OT-tooling en sensoren Flevoland reeds heeft ingericht en wat de scope daarvan is, en bevestigen of Opdrachtnemer deze bestaande initiële OT-detectie ongewijzigd dient voort te zetten dan wel deze mag migreren naar de door Opdrachtnemer voorgestelde OT-monitoringoplossing, met behoud van continuïteit van de monitoring?	De aanbestedingsstukken bevatten geen gedetailleerde informatie over tooling, sensoren of scope per Deelnemer. De inrichting is risicogebaseerd en verschilt per Deelnemer. Continuïteit van dienstverlening is leidend, waarbij de wijze van inrichting binnen de overeengekomen scope valt.
640.	Bijlage 2c / Bijlage 2a (Service Levels - KPI's; start- en stopmoment)		IT	Kan de Aanbestedende Dienst per KPI het exacte start- en stopmoment aangeven dat gehanteerd wordt bij de meting? Concreet: wordt MTDD gemeten vanaf het moment dat de relevante telemetrie beschikbaar is op het detectieplatform, of vanaf het tijdstip van de onderliggende activiteit in de bronomgeving? En wordt MTTR gemeten tot het moment dat de dienstverlener zijn herstelactiviteiten heeft afgerond en het herstelplan heeft overgedragen, of tot het moment dat de omgeving van de Deelnemer volledig is hersteld?	De meetmomenten voor de gehanteerde KPI's worden als volgt gedefinieerd: • MTDD wordt gemeten vanaf het moment van succesvolle ontvangst van een event in het SOC-platform tot het moment waarop een alert wordt gegenereerd en geclassificeerd; • MTTR (en gerelateerde response-KPI's) worden gemeten vanaf het moment waarop een alert door het triageproces is geclassificeerd als een beveiligingsincident, tot het moment waarop passende mitigerende maatregelen zijn getroffen of het incident is opgelost; Hiermee wordt geborgd dat de metingen plaatsvinden binnen de invloedssfeer van de Opdrachtnemer en eenduidig en objectief vast te stellen zijn.
641.	Bijlage 2c / Bijlage 2a (Service Levels; wachttijd Deelnemer		IT	Klopt de aanname dat wachttijd op input, goedkeuring of handelingen van (medewerkers van) de Deelnemer, bijvoorbeeld het uitvoeren van een patch, het verwijderen van een account of het herstellen van een systeem, niet meetelt in de normtijden voor MTTC en MTTR? Zo nee, hoe ziet de Aanbestedende Dienst de verantwoordelijkheidsverdeling bij herstelactiviteiten die	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat wachttijd als gevolg van afhankelijkheden van de Deelnemer of door de Deelnemer ingeschakelde derden, zoals het uitvoeren van patches, het verwijderen van accounts of het herstellen van systemen, in beginsel niet wordt meegenomen in de normtijden voor MTTC en MTTR, voor

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	bij MTTC/MTTR)			uitsluitend door de Deelnemer zelf kunnen worden uitgevoerd?	zover deze activiteiten aantoonbaar buiten de directe invloedssfeer van de Opdrachtnemer vallen. Hierbij geldt dat Opdrachtnemer verantwoordelijk blijft voor: • tijdige signalering en analyse van het beveiligingsincident; • het formuleren van concrete en uitvoerbare mitigerende maatregelen; • het actief coördineren en bewaken van de voortgang van de incidentafhandeling; • tijdige escalatie indien benodigde acties uitblijven. De meettijd voor MTTC en MTTR kan in dergelijke gevallen worden gepauzeerd ("on hold") vanaf het moment dat de Opdrachtnemer aantoonbaar afhankelijk is van acties van de Deelnemer of derden, tot het moment waarop deze acties zijn uitgevoerd of hervat. Opdrachtnemer dient deze afhankelijkheden en onderbrekingen volledig, transparant en auditbaar vast te leggen in het incidentdossier.
642.	Bijlage 2a par. 3.2.2 (mandaat) / Bijlage 2c (MTTC)		IT	Voor het realiseren van de norm voor MTTC (Critical binnen 4 uur) is het noodzakelijk dat de dienstverlener containment-acties (zoals isolatie van een device, blokkeren van een account of intrekken van sessies) zelfstandig en zonder voorafgaande goedkeuring mag uitvoeren. Is de Aanbestedende Dienst bereid een dergelijk mandaat vooraf vast te leggen, en zo ja, voor welke acties en welke prioriteitsniveaus?	Het mandaat voor het uitvoeren van maatregelen wordt per Deelnemer vastgesteld; de aanbestedingsstukken schrijven geen generiek vooraf vastgesteld mandaat voor. Voor zover het ontbreken van een vooraf vastgesteld mandaat ertoe leidt dat Opdrachtnemer moet wachten op goedkeuring van de Deelnemer, telt deze wachttijd niet mee in de MTTC-normtijd, voor zover deze aantoonbaar buiten de directe invloedssfeer van Opdrachtnemer valt.
643.	Bijlage 2c / Bijlage 2a (MTTD; aanleverlatency logbronnen)		IT	Geldt de norm voor MTTD voor alle logbronnen, of uitsluitend voor bronnen die (near) real-time worden aangeleverd? Hoe gaat de Aanbestedende Dienst om met detectiescenario's die afhankelijk zijn van logbronnen met een inherente aanleverlatency, bijvoorbeeld batchgewijs of periodiek gesynchroniseerde bronnen, mede gelet op het feit dat de MTTD-norm van 10 minuten in de praktijk uitsluitend haalbaar is voor	De MTTD-norm van 10 minuten geldt voor logbronnen die (near) real-time worden aangeleverd. Voor logbronnen met een inherente batchgewijze of periodieke aanlevering geldt een aangepaste norm, gelijk aan de aanleverlatency van de betreffende bron vermeerderd met de reguliere verwerkingstijd. Welke bronnen dit betreft, wordt per Deelnemer vastgesteld tijdens de intake.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				detecties via Microsoft Defender XDR-alerts en Near Real Time-regels?	
644.	Bijlage 2c / Bijlage 2a (MTTI; definitie 'initiele' investigatie)		IT	Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken wat onder de 'initiele' investigatie bij MTTI wordt verstaan? Is de norm behaald wanneer scope, impact en prioriteit zijn bevestigd en de Deelnemer is genotificeerd met een eerste handelingsadvies, of wordt hier een volledig afgerond onderzoek bedoeld?	De Aanbestedende Dienst verstaat onder "initiele investigatie" in het kader van MTTI een eerste, tijdskritische analysefase gericht op het snel verkrijgen van voldoende inzicht om het beveiligingsincident te kunnen duiden en passende vervolgstappen te bepalen. Deze initiële investigatie omvat ten minste: • het bevestigen van de classificatie als beveiligingsincident; • het bepalen van scope (betrokken systemen, accounts en/of assets); • het inschatten van impact en prioriteit conform het gehanteerde classificatiemodel; • het identificeren van de meest waarschijnlijke oorzaak of aanvalsvector op hoofdlijnen; • het formuleren van een eerste handelingsadvies inclusief eventuele directe mitigatiemaatregelen; • het informeren van de Deelnemer over de uitkomsten van deze eerste analyse. De initiële investigatie betreft nadrukkelijk geen volledig afgerond forensisch onderzoek of root cause analysis. Diepere analyse en definitieve oorzaakvaststelling vallen onder de vervolgfases binnen het incidentmanagementproces (zoals RCA), zoals elders in de aanbestedingsdocumenten beschreven.
645.	Bijlage 2c par. 1.4 / Bijlage 2a (KPI-beoordeling; gemiddelde vs. per incident)		INK	Worden de KPI's beoordeeld als gemiddelde over de rapportageperiode (conform de systematiek van 'Mean Time'), of als norm per individueel incident? En zijn aan het niet behalen van de normen boete-, service-credit- of bonusbepalingen verbonden?	De KPI's worden beoordeeld conform de systematiek zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken. Service credits zijn van toepassing zoals uitgewerkt in Bijlage 2c.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
646.	Tenderned – inschrijving UEA		INK	In TenderNed wordt onder 'Beantwoord de eisen' – eis 3 gevraagd om een '<i>correct ingevuld UEA document</i>' als bestand te uploaden. Daarnaast bevat TenderNed een afzonderlijke stap 'Vul het Uniform Europees Aanbestedingsdocument in', waarin het UEA digitaal moet worden ingevuld. Kunt u bevestigen of de Inschrijver het UEA op beide wijzen dient aan te leveren, dus zowel als geupload document bij eis 3 als via het digitale UEA in TenderNed? Indien dit niet het geval is, welke wijze van indiening is dan leidend?	Het UEA dient te worden ingediend conform de instructies in TenderNed. Indien meerdere indieningswijzen beschikbaar zijn, volstaat indiening via het digitale UEA in TenderNed.
647.	Bijlage 3 – Tarieflijst		INK	In TenderNed dient bij het gunningscriterium 'Prijs – Zie Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 5' één bedrag exclusief btw te worden ingevuld. De prijs inschrijving vindt volgens de aanbestedingsstukken echter plaats door het invullen van de verschillende tarieven in Bijlage 3 – Tarieflijst, waarbij weegfactoren worden toegepast. Kunt u verduidelijken welk bedrag Inschrijver exact in het prijsveld van TenderNed dient in te vullen? Dient hier de op basis van Bijlage 3 berekende (gewogen) beoordelingsprijs te worden ingevuld, of een ander bedrag? Graag tevens bevestigen dat bij een eventueel verschil tussen het in TenderNed ingevulde bedrag en Bijlage 3, de ingevulde Tarieflijst leidend is.	De prijsinschrijving vindt plaats op basis van Bijlage 3 – Tarieflijst. Het in TenderNed in te vullen bedrag betreft de op basis daarvan berekende beoordelingsprijs. Bij tegenstrijdigheid is de Tarieflijst leidend.
648.	Bijlage 1 – ARBIT-2022, art. 12.3	13	AANB	Kunt u per onderdeel van de opdracht (Bijlage 2a/2b/2c) expliciet en artikelsgewijs bevestigen welke onderdelen wel en welke niet onder de Acceptatie- en garantieregeling van artikel 12.3 ARBIT-2022 vallen, zodat voor de doorlopende SOC-dienstverlening (monitoring, detectie en respons) duidelijkheid bestaat dat deze buiten het bereik van artikel 12.3 valt?	De toepassing van artikel 12.3 ARBIT-2022 volgt uit de aard van de betreffende prestaties. Bij een doorlopende SOC-dienstverlening als bedoeld in de onderhavige aanbestedingsprocedure zullen op verschillende momenten diensten/producten worden opgeleverd. Bij de oplevering van dergelijke diensten of producten kan een acceptatieprocedure aan de orde zijn. Indien na het doorlopen van een acceptatieprocedure de dienst/het product is geaccepteerd/goedgekeurd dan geldt het bepaalde van artikel 12.3 ARBIT-2022.
649.	Bijlage 1 – ARBIT-2022, art. 26.1	18-19	AANB	Bent u, als alternatief voor een algehele uitsluiting van gevolgschade, bereid om ten minste gemiste besparingen en verlies van goodwill expliciet op te nemen in de	Aanbestedende dienst acht de antwoorden van NVI1 op de aansprakelijkheidsbepalingen voldoende duidelijk. Bovendien heeft aanbestedende dienst een handreiking

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	i.c.m. art. 26.2 en 26.3			opsomming van uitgesloten schadesoorten in artikel 26.1 ARBIT-2022? En kunt u daarnaast bevestigen dat de aansprakelijkheidslimieten van artikel 26.2/26.3 ARBIT-2022 gelden als exclusieve remedie, naast eventuele toepasselijke Service Credits?	gedaan door de aansprakelijkheidsbeperking nog verder in te perken. Het bij voorbaat uitsluiten van bepaalde schades wordt niet gehonoreerd. Aanbestedende dienst weet niet wat vragensteller bedoelt met 'exclusieve remedie'. De Service Credits zijn een malusregeling voor het herhaaldelijk niet nakomen van de overeengekomen servicelevels. Naast deze malusregeling mag opdrachtgever/deelnemer schadevergoeding verhalen als het niet behalen van de servicelevels een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de raamovereenkomst en daaronder vallen nadere overeenkomst met zich meebrengt.
650.	Bijlage 1 – ARBIT-2022, art. 30.3 i.c.m. Bijlage 2c, eis C.64/C.65	20 / 28	AANB	Kunt u bevestigen dat een beroep op artikel 30.3 ARBIT-2022 uitsluitend mogelijk is na een redelijke aankondigingstermijn en nadat partijen de gelegenheid hebben gehad hierover in overleg te treden? Kunt u tevens bevestigen dat een zuiver interne, niet-materiële wijziging in zeggenschap binnen het eigen concern van Opdrachtnemer (bijvoorbeeld een interne reorganisatie zonder wijziging van de uiteindelijke moeder maatschappij) niet kwalificeert als grond voor ontbinding op basis van artikel 30.3?	Uit artikel 30.3 ARBIT-2022 vloeit voort dat opdrachtgever een onderzoeksplicht heeft, voordat wordt overgegaan tot ontbinding van de raamovereenkomst/nadere overeenkomsten. Vanwege deze onderzoeksplicht zullen partijen met elkaar informatie uitwisselen, voordat opdrachtgever haar recht tot ontbinding kan/zal uitoefenen. Een zuiver interne, niet-materiële wijziging binnen het eigen concern zal ook moeten worden gemeld bij opdrachtgever om vast te kunnen stellen dat geen sprake is van een ingrijpende wijziging in de zeggenschap over de activiteiten van de onderneming van opdrachtnemer. Er kan niet op voorhand worden gesteld dat dit geen grondslag biedt voor ontbinding van de raamovereenkomst/nadere overeenkomst, omdat het volledig afhangt van de omstandigheden van het betreffende geval.
651.	Aanbestedingsleidraad v1.1, par. 4.3.2.1 – Kerncompetentie 4 – OT-security monitoring	42	INK	Kunt u, gelet op artikel 1.10 lid 1 Aanbestedingswet 2012, per essentieel onderdeel van Kerncompetentie 4 (de protocolcombinatie Modbus/TCP, DNP3 en IEC 61850 of BACnet, Purdue Zone 2/3, passieve technieken en MITRE ATT&CK for ICS) motiveren waarom elk onderdeel noodzakelijk is om de OT-dienstverlening — die blijkens de aanbestedingsstukken optioneel en gefaseerd is — naar behoren te kunnen uitvoeren, en waarom deze onderdelen juist cumulatief binnen één	De gestelde eisen zijn proportioneel geacht in relatie tot de aard en omvang van de opdracht. Er wordt geen aanpassing van de gestelde kerncompetenties voorzien.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				referentieopdracht moeten worden aangetoond in plaats van via meerdere referenties? Onderkent u voorts het risico dat deze cumulatieve eis, gelet op voorschrift 3.5F van de Gids Proportionaliteit en het advies van de Commissie van Aanbestedingsexperts nr. 265 (bevestigd door Rechtbank Rotterdam 30 december 2015, ECLI:NL:RBROT:2015:9802), de markt voor Kerncompetentie 4 ontoelaatbaar verengt, en bent u bereid dit te heroverwegen tegen de achtergrond van het relatief beperkte aandeel van OT binnen de totale Opdracht?	
652.	Bijlage 2b – Specificatie van de Prestatie Architectuur, par. 2.3 Sectoraal SOC en 2.4 Provinciale SIEM-SOC Architectuur	5–6	PM	Kunt u een concrete afbakening geven van de verwachte tijdsbesteding, frequentie en vorm van de deelname van Opdrachtnemer aan sectorale samenwerking en informatie-uitwisseling? Kunt u daarbij bevestigen dat eventuele bovenmatige of onvoorziene inzet die hierdoor van Opdrachtnemer wordt gevraagd, als meerwerk kan worden aangemerkt?	De aanbestedingsstukken bevatten geen nadere kwantificering van tijdsbesteding of frequentie. Voor zover werkzaamheden buiten de vaste scope vallen, vindt verrekening plaats op basis van de Tarieflijst (PxQ).
653.	Aanbestedingsleidraad paragraaf 4.3.2.1 Kerncompetentie 4	41-42	INK/OT	In antwoord 17 bevestigt u dat de opsomming van OT-protocollen niet limitatief is en dat aantoonbare ervaring met één of meer functioneel vergelijkbare protocollen volstaat. In antwoord 76 bevestigt u dat de eis cumulatief is en dat binnen de referentieopdracht ervaring met Modbus/TCP én DNP3 én IEC 61850 of BACnet aanwezig moet zijn. Kunt u verduidelijken welke lezing geldt, en of onder "vergelijkbaar" ook vervanging van Modbus/TCP of DNP3 door een functioneel gelijkwaardig protocol valt, of dat dit uitsluitend ziet op de derde categorie?	In aanvulling op de antwoorden op vraag 17 en 76 in NvI-1 geldt dat de eis cumulatief van toepassing is, waarbij aantoonbare ervaring met functioneel vergelijkbare protocollen kan worden meegenomen binnen de beoordeling.
654.	Aanbestedingsleidraad paragraaf 4.3.2.1 jo.	42 en 32	INK	U staat toe dat een derde deze kerncompetentie aantoont. Kunt u bevestigen dat de maximaal één toegestane referentieopdracht in dat geval een referentieopdracht van die derde mag zijn, en dat de	Indien een beroep wordt gedaan op een derde, mag de referentieopdracht van deze derde afkomstig zijn. De beoordeling richt zich op de aangetoonde ervaring zoals ingebracht.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	paragraaf 3.4.2 Kerncompetentie 4, inzet van een derde			beoordeling zich richt op de ervaring van de derde en niet op die van Inschrijver zelf?	
655.	Aanbestedingsleidraad paragraaf 5.4.1.3 Onderdeel 1, beoordelingsaspect 5	48	INK	In antwoord 574 zegt u toe de zin over vendor lock-in uit dit beoordelingsaspect te verwijderen. In versie 1.1 van de Aanbestedingsleidraad staat die zin er nog. Kunt u bevestigen dat vendor lock-in geen onderdeel uitmaakt van de beoordeling van Onderdeel 1, en dat de leidraad hierop nog wordt aangepast?	In afwijking van het antwoord op vraag 574 in NvI-1 geldt dat de betreffende passage geen onderdeel uitmaakt van de beoordeling. De leidraad is hierop aangepast. In de aangepaste versies zijn wijzigingen inzichtelijk gemaakt, waarbij doorhalingen aangeven dat tekst is vervallen en wijzigingen zijn geel gemarkeerd.
656.	Aanbestedingsleidraad paragraaf 4.3.2.1 voorwaarde 1 bij de referenties	42	INK	U eist dat de onderdelen waarop de kerncompetenties betrekking hebben zijn uitgevoerd én geëvalueerd. Kunt u verduidelijken wat u onder geëvalueerd verstaat? Volstaat een gedocumenteerde periodieke servicereview of klanttevredenheidsmeting met de referentieorganisatie, of verwacht u een afzonderlijk evaluatierapport?	Onder 'geëvalueerd' wordt verstaan dat de uitvoering van de werkzaamheden aantoonbaar is beoordeeld door de opdrachtgever. De aanbestedingsstukken bevatten geen nadere vormvereisten.
657.	Bijlage 2a – Specificatie van de Prestatie – Diensten hoofdstuk 5 Implementatie jo. antwoord 260 NvI 1	78	PM	Bijlage 2a bepaalt dat Fase 1 voor alle Deelnemers binnen twaalf maanden na aanvang van de Raamovereenkomst is geïmplementeerd. In antwoord 260 geeft u aan dat de implementatie bij de Deelnemers naar huidige inzichten maximaal twee kalenderjaren duurt en dat Deelnemers zelf het moment van onboarding bepalen. Kunt u verduidelijken hoe deze uitspraken zich tot elkaar verhouden, en of Opdrachtnemer wordt afgerekend op de termijn van twaalf maanden wanneer Deelnemers later starten dan daarvoor nodig is?	In afwijking van het antwoord op vraag 260 in NvI-1 geldt dat de implementatietermijn van twaalf maanden ziet op de realisatie van Fase 1 na start van onboarding per Deelnemer. De feitelijke start van onboarding wordt per Deelnemer bepaald. Voor zover afhankelijk van de planning en besluitvorming van Deelnemers, wordt hiermee rekening gehouden binnen de uitvoering van de overeenkomst.
658.	Bijlage 2b – Specificatie van de	5	IT	U geeft aan dat de MCRA-conformiteitsmatrix wordt gebruikt voor verificatie van de conformiteit en als zodanig bij de beoordeling kan worden betrokken. Kunt u	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat de MCRA-conformiteitsmatrix geen onderdeel (meer) uitmaakt van

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	Prestatie – Architectuur paragraaf 2.2.9, eis B.1 jo. antwoord 465 NvI 1			verduidelijken of de matrix zelfstandig wordt gescoord, of uitsluitend dient ter toetsing van de in Onderdeel 2 beschreven architectuur?	de inschrijving en derhalve niet hoeft te worden ingediend bij inschrijving. De MCRA-conformiteitsmatrix was en is niet bedoeld als zelfstandig beoordelingsinstrument, maar als middel voor verificatie en vastlegging van de aansluiting op de architectuuruitgangspunten. De matrix wordt daarom tijdens de onboardingfase per Deelnemer gezamenlijk uitgewerkt, waarbij deze dient ter: • verificatie van de aansluiting op het MCRA-kader; • concretisering van de implementatie en inrichting; • vastlegging van de gemaakte architectuurkeuzes. De verplichting om te voldoen aan de architectuuruitgangspunten zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken blijft onverkort van kracht. Inschrijvers dienen in hun inschrijving aannemelijk te maken dat zij hieraan kunnen voldoen. Eis B.1 (Bijlage 2b) en de Aanbestedingsleidraad worden dienovereenkomstig aangepast. De aangepaste documenten worden bij deze Nota van Inlichtingen gevoegd.
659.	Bijlage 3 – Tarieflijst tabblad Tarieven artikelcodes BIT-1 en BOT-1	n.v.t.	INK	Bevestigt u dat de drie tijdvensters bij BIT-1 en BOT-1 afzonderlijke maandtarieven per servicewindow betreffen, dat deze in het gewogen tarief worden opgeteld, en dat een Deelnemer die uitsluitend incident response tijdens kantooruren afneemt alleen het tarief voor 8:00–17:00 verschuldigd is?	De tarieven per tijdvenster betreffen afzonderlijke componenten zoals opgenomen in de Tarieflijst. De verschuldigde vergoeding is afhankelijk van het afgenomen servicewindow per Deelnemer. Verrekening vindt plaats op basis van de Tarieflijst (PxQ). Zie ook NvI-1 antwoord op vraag 459 (blz 249).
660.	Bijlage 3 – Tarieflijst tabblad Tarieven	n.v.t.	INK	Verwacht u dat inschrijvers alle drie de vensters invullen? Een nultarief is blijkens de restricties alleen toegestaan wanneer de kosten in andere tarieven zijn opgenomen.	De Tarieflijst dient volledig en conform de instructies te worden ingevuld. Het niet invullen van verplichte velden kan leiden tot een onvolledige inschrijving.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	artikelcodes BIT-1 en BOT-1			Leidt het leeg laten van de vensters 17:00–23:00 en 23:00–8:00 tot een onvolledige inschrijving?	
661.	Bijlage 3 – Tarieflijst tabblad Tarieven artikelcodes U01 t/m U07 jo. Concept Raamovereenkomst, artikel 6.2	n.v.t.	INK	De uurtarieven U01 tot en met U07 kennen één tarief zonder onderscheid naar tijdvenster, terwijl artikel 6.2 van de Raamovereenkomst bepaalt dat uitsluitend de in Bijlage 3 opgenomen Tarieven in rekening mogen worden gebracht. Bevestigt u dat werkzaamheden buiten kantooruren tegen hetzelfde uurtarief worden afgerekend en dat toeslagen niet zijn toegestaan?	De uurtarieven zoals opgenomen in de Tarieflijst zijn leidend. De aanbestedingsstukken voorzien niet in afzonderlijke toeslagen buiten kantooruren. Verrekening vindt plaats op basis van de Tarieflijst (PxQ).
662.	NvI algemeen		INK	In de eerste Nota van Inlichtingen staan veel tegenstrijdigheden en ook wordt er, ondanks de vele vragen, geen duidelijkheid gegeven over waarop inschrijvers de prijzen moeten baseren. Ook is er weinig tijd gegeven om vragen voor de tweede vragenronde op te stellen in relatie tot het aantal gestelde vragen in de NvI. Wij willen u daarom verzoeken om nog een derde vragenronde toe te staan en de inleverdatum uit te stellen, zodat u vergelijkbare offertes ontvangt en er een transparant proces wordt gevolgd. Bent u hiertoe bereid? Zo nee, kunt u toelichten waarom u hier niet toe bereid bent?	De aanbestedende dienst ziet geen aanleiding om een aanvullende vragenronde te organiseren of de planning aan te passen. De huidige planning wordt gehandhaafd.
663.	NvI algemeen		INK	Het is fijn dat de vragen grotendeels zijn gecategoriseerd op onderwerp, maar het is als lezer onhandig dat de nummering door elkaar loopt. Het is daardoor ook niet te controleren of alle vragen wel zijn beantwoord en het is bij verwijzingen naar het antwoord op een vraag zoeken om de juiste vraag te vinden. Er wordt nu bijvoorbeeld verwezen naar het antwoord op vraag 1 in vraag 78 en het getal 1 komt 2480x voor in de NvI. Is het mogelijk om in de tweede Nota van Inlichtingen de nummers ook aan te passen?	De nummering van de Nota van Inlichtingen wordt niet aangepast. Verwijzingen dienen te worden gelezen in samenhang met de context van de betreffende vraag en het document.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
664.	258, 80, 352, 498, 350, 211, 548, 100, 457, 471, 500, 134, 355, 356, 455, 499, 458, 2.	3, 14-15, 29, 30, 176/177, 191, 201/202, 214, 224, 224, 225, 228, 228/229, 229, 229, 230, 232, 246.	INK	Opdrachtgever vraagt vaste maandtarieven per Deelnemer. De werkelijke inspanning en kosten hangen echter sterk af van de omvang en complexiteit van de omgeving. Zonder concrete omgevingsinformatie per Deelnemer kunnen inschrijvers geen reële prijs bepalen. Ook geldt dat de omvang per provincie zal verschillen, omdat ook het aantal medewerkers verschilt en het volwassenheidsniveau. Dit leidt onvermijdelijk tot onvergelykbare inschrijvingen: de ene inschrijver rekent met een kleine omgeving, de andere met een grote. Bovendien geldt dat het ontbreken van deze informatie op gespannen voet staat met het transparantiebeginsel zoals neergelegd in artikel 1.8 van de Aanbestedingswet 2012. Dit beginsel verplicht Opdrachtgever alle informatie te verstrekken die inschrijvers nodig hebben om een weloverwogen en vergelijkbare inschrijving te kunnen doen. Als inschrijvers gedwongen worden zelf aannames te maken over fundamentele omgevingsparameters, is de aanbesteding feitelijk niet transparant en niet objectief vergelijkbaar. Vraag: Kan Opdrachtgever per Deelnemer minimaal de volgende informatie verstrekken: • Aantal gebruikers/identiteiten; • Aantal endpoints; • Huidig of geschat Sentinel-innamevolume (GB/dag); • Aantal aangesloten logbronnen; • Aantal bestaande operationele use cases; • Gemiddeld maandelijks alertvolume dat menselijke triage vereist; • Huidige SOC-volwassenheid; • Aanwezigheid OT en indicatief aantal OT-objecten. Als verstrekking van deze informatie niet mogelijk is, verzoeken wij Opdrachtgever verplichte rekenuitgangspunten vast te stellen die alle inschrijvers moeten hanteren. Zonder deze informatie of uitgangspunten voldoet de aanbesteding naar onze mening niet aan het transparantiebeginsel en is een reële	De aanbestedende dienst heeft bij deze Nota van Inlichtingen een document met indicatieve datapuntinformatie ter beschikking gesteld, waarin op geaggregeerd niveau bandbreedtes en medianen zijn opgenomen voor onder meer aantallen gebruikers, endpoints, use cases, alertvolumes en OT-objecten. Nadere detaillering per individuele Deelnemer wordt niet verstrekt. De aanbestedende dienst is van oordeel dat met het verstrekte geaggregeerde beeld, in combinatie met de beschreven scope, architectuur en uitgangspunten, voldoende informatie beschikbaar is om tot een vergelijkbare en transparante inschrijving te komen. Daarbij geldt dat van inschrijvers, als professionele marktpartijen, mag worden verwacht dat zij op basis van deze informatie en hun expertise een passende vertaling maken naar een realistische inzet en prijsstelling. Voor zover specifieke parameters (zoals aantallen logbronnen, datavolumes of nadere detaillering van use cases) niet expliciet zijn verstrekt, maken deze onderdeel uit van de invulling en aannames van inschrijver, passend binnen het gevraagde dienstverleningsmodel. Ten aanzien van volwassenheid geldt dat Deelnemers zich in het algemeen in een opbouwfase bevinden. Inschrijvers dienen hier in hun aanbieding rekening mee te houden. Indien een Deelnemer een hoger volwassenheidsniveau heeft, kan dit in de uitvoering leiden tot een efficiëntere dienstverlening, hetgeen in beginsel in het voordeel van Opdrachtnemer is. De aanbestedende dienst acht de gehanteerde systematiek, mede gelet op het uniforme prijsmodel per Deelnemer en de aanvullende PxQ-componenten, in overeenstemming met het transparantiebeginsel en geschikt om tot onderling vergelijkbare inschrijvingen te komen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				en vergelijkbare prijsstelling niet mogelijk. Indien u dit anders ziet, ontvangen wij hiervoor graag een uitleg.	
665.	138, 335, 80, 103, 457, 471, 500, 355, 356, 455, 499	9, 12, 14-15, 215, 224, 224, 225, 228/229, 229, 229, 230	OT	OT-diensten kunnen als aanvullende scope worden afgenomen. In het antwoord op vraag 80 geeft u het volgende aan: "De omvang en scope van de dienstverlening worden per Deelnemer nader vastgesteld in de Nadere Overeenkomst. Daarin worden onder meer de omvang en scope van de dienstverlening, de initiële set use cases en de servicetijden vastgelegd. Tijdens de intake worden vervolgens onder meer de te monitoren IT- en OT-assets, de bestaande infrastructuur en logging- en detectiemogelijkheden geïnventariseerd." Inschrijver is een voorstander van deze werkwijze en bekijkt graag samen met de Deelnemer de behoefte, waarna e.e.a. in een Nadere overeenkomst wordt vastgelegd. Net als Opdrachtgever sturen wij op voorspelbaarheid, eenvoud en vergelijkbaarheid van aanbiedingen. Deze werkwijze is echter niet in lijn met uw eis om voor het OT-gedeelte een vaste prijs per deelnemer af te geven. Inschrijver kan uitsluitend een realistische prijs afgeven wanneer wij voldoende detailinformatie hebben om een realistisch beeld te kunnen vormen van de omvang en behoefte. Aangezien veel details nog onbekend zijn en de scope per Nadere Overeenkomst geconcretiseerd wordt, verzoeken wij u om het onderdeel OT geen onderdeel te laten zijn van het prijzenblad. Gaat u hiermee akkoord? Zo nee, kunt u fictieve getallen opnemen, zodat alle aanbiedingen met elkaar te vergelijken zijn en u voldoet aan het transparantiebeginsel uit de wetgeving? Zo nee, hoe borgt u dat de aanbesteding voldoet aan het transparantiebeginsel?	OT-monitoring maakt onderdeel uit van de optionele dienstverlening zoals beschreven in de aanbestedingsstukken en blijft onderdeel van de Tarieflijst. De omvang en afname worden per Deelnemer bepaald in de Nadere Overeenkomst. Verrekening vindt plaats op basis van de Tarieflijst (PxQ).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
666.	NvI – vragen 78 en 69 en Bijlage 2b, paragraaf 2.5	7, 211	INK	Er staat aangegeven dat Opdrachtnemer gebruik moet maken van de SIEM-omgeving van Opdrachtnemer. Graag ontvangen wij een overzicht van de SIEM-omgevingen waarvan Deelnemers nu gebruikmaken, zodat Inschrijvers kunnen bepalen of zij de gevraagde dienstverlening kunnen leveren en met welke SIEM-omgevingen zij rekening moeten houden voor het bepalen van de prijs. Elke SIEM-omgeving vraagt een andere inspanning qua aantal uren van SOC-analisten. En dat geldt ook voor EDR. We willen u daarom toch dringend verzoeken om dit overzicht verstrekken. Bent u hiertoe bereid? Indien u deze informatie niet kunt verstrekken, kunt u aangeven hoe u het transparantiebeginsel borgt?	De Aanbestedende dienst merkt op dat de uitgangspositie is dat de SIEM-omgeving zich bij de Deelnemer bevindt en niet bij Opdrachtnemer. De aanbestedingsstukken bevatten geen gedetailleerde informatie per Deelnemer over de gebruikte SIEM- en EDR-omgevingen. De inrichting en keuze van tooling verschillen per Deelnemer en worden nader geconcretiseerd in de Nadere Overeenkomst. Ter ondersteuning van inschrijvers heeft de aanbestedende dienst bij deze Nota van Inlichtingen een document met indicatieve datapuntinformatie op geaggregeerd niveau beschikbaar gesteld, waarin bandbreedtes en medianen zijn opgenomen voor relevante kenmerken van de IT-landschappen . De aanbestedende dienst is van oordeel dat met het verstrekte geaggregeerde beeld, in combinatie met de beschreven architectuur en uitgangspunten, voldoende informatie beschikbaar is om tot een vergelijkbare en realistische inschrijving te komen. Daarbij geldt dat van inschrijvers, als professionele marktpartijen, mag worden verwacht dat zij op basis van deze informatie en hun expertise een passende inschatting maken van de benodigde inzet en bijbehorende kosten, ook in relatie tot verschillen in tooling.
667.	NvI vraag 131	9	INK	Kunt u toelichten waarom het naar uw mening proportioneel is om te kiezen voor Microsoft Defender en Sentinel en hoe daarmee onnodige complexiteit, beheerslast en kosten worden voorkomen, mede gezien het feit dat de E5 licenties niet voldoende zijn om het gebruik van Sentinel af te dekken?	De aanbestedingsstukken schrijven geen exclusieve inzet van specifieke tooling voor. De architectuur sluit aan op de beschreven uitgangspunten, waarbij ruimte bestaat voor invulling conform de eisen en randvoorwaarden. Zie ook NvI-1 antwoord op vraag 1 (blz 258).
668.	NvI vraag 110 en 590	8-9 en 263-264	IT/INK	Kunt u bevestigen dat, vanwege de momenteel ontbrekende informatie over aantallen, locaties en technische vereisten van OT-sensoren en overige OT-monitoringcomponenten, zowel de aanschaf als de plaatsing, configuratie en eventuele aanvullende implementatiewerkzaamheden buiten de initiële inschrijfprijs vallen en gedurende de contractperiode	OT-componenten zoals sensoren en bijbehorende implementatiewerkzaamheden maken geen onderdeel uit van de vaste maandtarieven. Deze kunnen, indien van toepassing, via de daarvoor bestemde posten in de Tarieflijst (PxQ) worden verrekend.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				separaat mogen worden geoffreerd en gefactureerd als Speciaal Product en/of Speciale Dienst?	
669.	NvI vraag 332	12	INK	De aanbestedingsstukken geven aan dat Deelnemers in beginsel zelf verantwoordelijk zijn voor de benodigde Microsoft-licenties en dat de exacte licentiebehoefte pas per Nadere Overeenkomst wordt bepaald. Kunt u toelichten op welke wijze licentiekosten worden meegewogen in de beoordeling van de inschrijving, indien deze kosten niet vooraf bekend zijn en pas gedurende de contractperiode per Deelnemer worden vastgesteld? Mogen inschrijvers er daarbij vanuit gaan dat licentiekosten die binnen een Bring Your Own License-model door Deelnemers zelf worden aangeschaft geen onderdeel vormen van de prijsbeoordeling van deze aanbesteding?	Licentiekosten maken geen onderdeel uit van de prijsbeoordeling. De beoordeling vindt plaats op basis van de in de Tarieflijst opgenomen tarieven.
670.	NvI vraag 341, 478	12, 205	ARCH	Wij verzoeken te bevestigen dat inschrijvers vrijheid hebben in de keuze van de SIEM- en analyticsarchitectuur en dat Microsoft Sentinel niet verplicht als analyticsplatform hoeft te worden ingezet. Het verplicht voorschrijven van een specifieke analyticsarchitectuur beperkt de oplossingsvrijheid van inschrijvers, terwijl daarnaast geen inzicht is verstrekt in de omvang van bestaande Splunk-omgevingen, use-cases, datavolumes, integraties en migratie-inspanningen. Hierdoor kunnen de impact op dienstverlening, planning en kosten niet objectief worden vastgesteld. Kunt u dit bevestigen?	De aanbestedingsstukken bieden ruimte voor invulling van de architectuur, met inachtneming van de gestelde eisen en randvoorwaarden. Er is geen exclusieve verplichting tot inzet van één specifiek platform.
671.	NvI vraag 169 en 571	22 en 31	INK	In het antwoord op vraag 169 staat aangegeven dat het voorblad en de inhoudsopgave niet worden meegerekend voor het maximale aantal pagina's, maar in het antwoord op vraag 571 staat dat ze wel meetellen. Dit is tegenstrijdig. Kunt u aangeven waar Inschrijvers vanuit dienen te gaan?	Zie antwoord op NvI-2 vraag 630.
672.	NvI vraag 331 en 130 Aanbestedin	26, 227 en 48	ARCH	In het antwoord op deze vragen staat dat Microsoft Lighthouse niet exclusief is voorgeschreven en dit is ook in lijn met andere antwoorden dat Microsoft niet verplicht is en dat er Deelnemers zijn die andere oplossingen	Verwijzingen naar Lighthouse dienen te worden gelezen als voorbeeld van een mogelijke invulling. Gelijkwaardige

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	gsleidraad, paragraaf 5.4.2.3			gebruiken. In de aanbestedingsleidraad staat aangegeven dat de Lighthouse constructie wordt meegenomen in de beoordeling. Dit is naar onze mening tegenstrijdig en geeft minder waardering aan andere oplossing dan Microsoft. Wij willen in het kader van het gelijkheidsbeginsel verzoeken om de tekst "(o.a. Lighthouse-constructie)" uit het eerste beoordelingsaspect te verwijderen of hieraan toe te voegen "of gelijkwaardige constructies". Kunt u hiermee akkoord gaan? Zo nee, kunt u toelichten waarom u hiermee niet akkoord gaat?	oplossingen zijn toegestaan, mits deze voldoen aan de gestelde eisen.
673.	NvI vraag 82 en bijlage 2c, eis C.28	27 en 20	INK	In de NvI staat aangegeven dat Deelnemers zelf de Microsoft licenties aanschaffen. In deze eis (C.28) staat aangegeven dat de licenties in de prijzen moeten zitten. Dit is tegenstrijdig. Daarnaast is het naar onze mening onredelijk om te verwachten dat licenties in de prijzen zijn opgenomen. Er is geen informatie gegeven over aantal GB's logging, hoe er moet worden omgegaan als Inschrijvers andere tooling inzetten dan Microsoft en of er voor aanvullende diensten zoals vulnerability management tooling moet worden meegenomen. Wij verzoeken u daarom dringend om licenties en onderhoud uit eis C.28 te verwijderen, omdat het voor inschrijvers een onverantwoord risico is om hiermee akkoord te gaan. Dit sluit ook aan bij het opslagpercentage voor producten en diensten van derden uit het prijzenblad. Kunt u hiermee akkoord gaan? Zo nee, kunt u toelichten waarom u hiermee niet akkoord gaat en waarom u van mening bent dat de risico's voor Inschrijvers acceptabel zijn?	Licenties die door Deelnemers zelf worden aangeschaft ten behoeve van hun eigen IT-landschap maken geen onderdeel uit van de vaste tarieven. Uitgangspunt is dat: • licenties die benodigd zijn binnen het IT-landschap van de Deelnemer (waaronder platform-, SIEM- en bronlicenties) voor rekening en verantwoordelijkheid van de betreffende Deelnemer komen; • licenties en tooling die Opdrachtnemer benodigt buiten het IT-landschap van de Deelnemer om de overeengekomen dienstverlening te kunnen leveren, voor rekening en verantwoordelijkheid van Opdrachtnemer komen en geacht worden onderdeel te zijn van de door Opdrachtnemer aangeboden tarieven. De aanbestedingsstukken, waaronder eis C.28, worden in die zin verduidelijkt.
674.	NvI, vraag 107	28	IT	Mogen wij aannemen dat we voor het isoleren van endpoints, blokkeren of resetten van accounts gebruik kunnen maken van Defender (of andere EDR-tooling) van Deelnemers? En zo ja, moeten we dit meenemen in de maandprijs en zo ja, kunt u aangeven van hoeveel gebruikers en servers we uit moeten gaan, zodat we een	Gebruik van aanwezige tooling bij Deelnemers is uitgangspunt. De benodigde inzet maakt onderdeel uit van de gevraagde dienstverlening. De aanbestedingsstukken bevatten geen nadere kwantificering.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				prijs kunnen afgeven? Dit kunnen ook fictieve aantallen zijn, zodat alle inschrijvers van dezelfde situatie uitgaan en er appels met appels vergeleken kunnen worden.	
675.	NvI vragen 260, 603 en 10	5, 38, 260/261	PM	In de antwoorden op vragen 260 en 10 staat aangegeven dat de verwachting is dat de implementatie bij alle Deelnemers binnen 2 kalenderjaren gerealiseerd zal zijn en in het antwoord op vraag 602 wordt 12 maanden genoemd. Kunt u aangeven welke informatie juist is?	De implementatietermijn van twaalf (12) maanden ziet op de (gefaseerde) realisatie van de use case roadmap per Deelnemer na start van onboarding, zoals nader uitgewerkt in de aanbestedingsstukken. De totale doorlooptijd over alle Deelnemers kan langer zijn dan twaalf maanden en is afhankelijk van fasering, prioritering en individuele instapmomenten van Deelnemers. In dat kader geldt als uitgangspunt dat de volledige implementatie over alle Deelnemers naar verwachting binnen maximaal twee (2) kalenderjaren na contractstart wordt gerealiseerd. Deze termijnen dienen als richtinggevend kader en zijn geen harde, gelijktijdige implementatieverplichting voor alle Deelnemers.
676.	Aanbestedingsleidraad par. 3.4.2 (blz. 32) en 3.4.4 (blz. 33) jo. UEA deel II C en II D jo. NvI 1 vragen 329, 188 en 283	32, 33/ 238, 116,	AANB	Paragraaf 3.4.2 definieert een Derde als onder andere "een onderneming uit dezelfde holding als waartoe de Inschrijver behoort", en paragraaf 3.4.4 bepaalt dat afzonderlijke werkmaatschappijen binnen een holding afzonderlijke Ondernemers zijn. In het antwoord op vraag 329 is bevestigd dat dienstverlening deels vanuit het buitenland mag worden geleverd. a) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat een SOC-vestiging of groepsmaatschappij van de Inschrijver in een andere lidstaat die bij de uitvoering wordt ingezet voor security monitoring, triage, analyse, incident response of dienstverlening buiten kantooruren, een Derde is in de zin van paragraaf 3.4.2, die in de aanbestedingsbrief moet worden geïntroduceerd met een beschrijving van de verdeling van de Opdracht en de locatie(s) van waaruit werkzaamheden worden verricht? b) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat dit eveneens geldt voor onderaannemers die (delen van) de	a) Inzet van entiteiten binnen een concernstructuur die bijdragen aan de uitvoering kwalificeert als inzet van een Derde zoals bedoeld in de aanbestedingsstukken en dient overeenkomstig te worden beschreven. b) Inzet van onderaannemers of aanvullende entiteiten na gunning is uitsluitend mogelijk conform de contractuele bepalingen, waaronder artikel 23 ARBIT-2022. c) Onderdeel 1 van de gunningscriteria Kwaliteit richt zich op de vraag in hoeverre Inschrijver in staat is om effectieve, schaalbare en toekomstbestendige SOC-dienstverlening te leveren, gericht op detectie en afhandeling van beveiligingsincidenten binnen IT- en OT-omgevingen. Indien derde(n) worden ingezet, omdat inschrijver een beroep op heeft gedaan op de derde(n) om te voldoen aan de geschiktheidseisen dan is het van belang dat in de beschrijving wordt meegenomen welke

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				SOC-operatie leveren en dat inzet van niet in de Inschrijving vermelde entiteiten of locaties na gunning uitsluitend na schriftelijke toestemming conform artikel 23 ARBIT-2022 mogelijk is? c) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat de beoordelingscommissie bij Onderdeel 1, beoordelingsaspect 4 (schaalbaarheid, continuïteit, personele borging) kennisneemt van de opgegeven verdeling van de Opdracht over Inschrijver en Derden?	activiteiten door derde(n) word(t)(en) verricht bij de uitvoering van de opdracht. Bij inzet van een derde(n), maar waar inschrijver geen beroep op heeft gedaan om te voldoen aan de geschiktheidseisen, is een beschrijving niet verplicht. Op het UEA (deel II D) kan inschrijver wel de naam/namen bekend maken van deze derde(n), zodat aan het toestemmingsvereiste wordt voldaan (als bedoeld in artikel 23.1 ARBIT-2022) bij inschrijving.
677.	Bijlage 2c eis C.112 (blz. 36) jo. NvI 1 vraag 464 jo. Bijlage 2a par. 3.2 (mandaatniveau, blz. 20) en eis A.75	36 / 243	IT	Eis C.112 bepaalt dat rollen die direct betrokken zijn bij incidentcoördinatie, escalatie, besluitvorming en operationele afstemming het Nederlands op minimaal B2 beheersen, terwijl voor security monitoring (analisten), threat hunting, detection engineering en forensics Engels is toegestaan. In het antwoord op vraag 464 is bevestigd dat de Nederlandse taaleis 24 uur per dag geldt. a) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat de Nederlandstalige rol die een Deelnemer telefonisch informeert over een P1- of P2-Beveiligingsincident (ook buiten kantooruren) zelf toegang heeft tot de SIEM-omgeving van de Deelnemer, het incident inhoudelijk heeft beoordeeld en bevoegd is om binnen het overeengekomen mandaatniveau responsacties te initiëren en dat een model waarin een Nederlandstalige contactpersoon uitsluitend als doorgeefluik fungeert voor analyse die elders door Engelstalige analisten is uitgevoerd, niet voldoet aan de strekking van C.112? b) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat de Nederlandstalige incident handler of duty officer gedurende de door de Deelnemer afgenomen servicetijden daadwerkelijk in dienst is (roosterbezetting) en niet uitsluitend op afroep (piket) beschikbaar is, gelet op de responstijden in Bijlage 2a? c) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat het taalniveau B2 per medewerker aantoonbaar moet zijn (certificaat of gelijkwaardig bewijs) en dat de Deelnemer dit voorafgaand aan inzet mag verifiëren (C.102)?	a) De taaleis ziet op rollen die direct betrokken zijn bij incidentcoördinatie en communicatie met de Deelnemer. De wijze van inrichting dient te voldoen aan de eisen en responstijden zoals gesteld. b) De beschikbaarheid van rollen dient in lijn te zijn met de afgenomen servicetijden en de gestelde eisen. c) De aanbestedingsstukken schrijven geen specifieke vorm van bewijs voor, mits aantoonbaar wordt voldaan aan de gestelde eis.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
678.	Bijlage 3 Tarieflijst (weegfactoren 72 per tijdvenster) jo. Aanbestedingsleidraad par. 2.4.2.4 en 2.4.2.5 (blz. 19) jo. NvI 1 vraag 160	19 / 248	INK	De Aanbestedingsleidraad geeft aan dat de dienstverlening per Deelnemer "veelal" start met kantooruren en dat 24/7 een uitbreidingsoptie is. In de Tarieflijst wegen de tijdvensters 08:00–17:00, 17:00–23:00 en 23:00–08:00 desondanks elk met factor 72. Hierdoor bepaalt de prijs van dienstverlening die mogelijk door slechts een deel van de Deelnemers wordt afgenomen tweederde van de gewogen prijs voor incident response en threat intelligence. Is de Aanbestedende dienst bereid de weegfactoren voor de tijdvensters 17:00–23:00 en 23:00–08:00 in lijn te brengen met de verwachte afname, dan wel te motiveren waarom de huidige weging een representatieve prijsvergelijking oplevert?	De weegfactoren zoals opgenomen in de Tarieflijst blijven ongewijzigd. Deze worden representatief geacht voor de beoogde prijsvergelijking.
679.	Aanbestedingsleidraad par. 4.3.2.1 Kerncompetentie 4 (blz. 42) jo. NvI 1 vragen 17, 76 en 168		OT	Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat de referentieopdracht voor Kerncompetentie 4 betrekking moet hebben op doorlopende OT-security monitoring die door de Inschrijver (of de ingezette Derde) gedurende een aaneengesloten periode van minimaal twaalf maanden operationeel is uitgevoerd en dat een eenmalig OT-assessment, een pentest, een netwerkinventarisatie of een proof of concept niet als referentie voor deze kerncompetentie kwalificeert?	De referentie dient aan te tonen dat de gevraagde dienstverlening daadwerkelijk en operationeel is uitgevoerd conform de gestelde eisen. Eenmalige activiteiten voldoen hier niet aan.
680.	Aanbestedingsleidraad par. 2.2 en 2.4.2.6 (blz. 14 en 20) jo. Bijlage 4 hoofdstuk 7 (blz. 5) jo. Geaggregeerd beeld IT-landschappen jo. NvI 1 vragen 69,		OT	De Aanbestedende dienst heeft in de Nota van Inlichtingen 1 aangegeven geen overzicht per Deelnemer te verstrekken van de huidige SOC-dienstverleners, de operationele status van de Sentinel-omgevingen en de architectuur, tooling en sensoren van de OT-detectie bij Provincie Flevoland. Inschrijver wijst erop dat de huidige SOC-dienstverlener(s) van Deelnemers en de leverancier van de bestaande OT-detectie over deze informatie beschikken en daarmee hun implementatieaanpak (Onderdeel 3) en prijsstelling nauwkeuriger kunnen bepalen dan overige Inschrijvers. a) Op welke wijze waarborgt de Aanbestedende dienst het gelijke speelveld (art. 1.8 Aanbestedingswet 2012) ten aanzien van deze informatieasymmetrie?	a) De aanbestedende dienst borgt het gelijke speelveld door alle relevante informatie gelijktijdig en voor alle inschrijvers beschikbaar te stellen via de aanbestedingsstukken, Nota's van Inlichtingen en de bij deze Nota verstrekte aanvullende (geaggregeerde) informatie. Hiermee wordt eventuele informatieasymmetrie gemitigeerd voor zover dit proportioneel en passend is binnen de aard van de aanbesteding. b) De aanbestedende dienst verstrekt geen aanvullende detailinformatie per Deelnemer op individueel niveau, zoals specifieke architecturen, toolingkeuzes of contractuele situaties. Wel is ter nadere duiding aanvullende geaggregeerde en indicatieve informatie

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	72, 110, 506 en 594			b) Is de Aanbestedende dienst bereid alsnog ten minste het volgende te verstrekken: per Deelnemer of Sentinel operationeel is dan wel nog moet worden ingericht; het aantal OT-objecten en de sensortechnologie van de bestaande OT-detectie bij Flevoland; en of bij een of meer Deelnemers een huidige SOC-overeenkomst doorloopt na 11 januari 2027? c) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat de onboarding van een Deelnemer waarbij de bestaande inrichting (waaronder de OT-detectie bij Flevoland) door een derde is opgezet, geen resultaatsverplichting voor Opdrachtnemer inhoudt ten aanzien van de kwaliteit en documentatie van die bestaande inrichting?	beschikbaar gesteld. Inschrijvers dienen hun aanbieding hierop te baseren, in combinatie met de uitgangspunten in de aanbestedingsstukken. c) De scope van de opdracht is beperkt tot de in de aanbestedingsstukken beschreven dienstverlening. De onboarding en integratie van bestaande omgevingen maken onderdeel uit van deze dienstverlening, maar de kwaliteit, volledigheid en documentatie van bestaande inrichting(en) vallen buiten de verantwoordelijkheid van Opdrachtnemer, behoudens voor zover expliciet anders overeengekomen in een Nadere Overeenkomst.
681.	Bijlage 4 hoofdstuk 2, use cases 4, 5 en 6 (blz. 3) jo. Aanbestedingsleidraad par. 2.4.2.3 onderdeel 7 (blz. 19) jo. Bijlage 2a par. 4.6 (blz. 73) jo. NvI 1 vragen 131 en 256		IT	Use cases 4 (rogue devices), 5 (ontbrekende patches) en 6 (aantasting van back-ups) staan in Fase 1 van de roadmap. Voor use case 5 is kwetsbaarheidsinformatie nodig, terwijl Vulnerability Management een optionele dienst is (onderdeel 7); voor use case 4 zijn netwerkgegevens of sensoren nodig die niet standaard in de Microsoft E5-omgeving beschikbaar zijn. a) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat de Deelnemer verantwoordelijk is voor het beschikbaar stellen van de databronnen die voor deze use cases nodig zijn (waaronder Microsoft Defender Vulnerability Management, back-uplogging en netwerksensoren) en dat het ontbreken daarvan geen tekortkoming van Opdrachtnemer oplevert (conform NvI 1, vraag 256)? b) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat de detectielogica voor deze use cases binnen het maandtarief BIT-4 tot en met BIT-7 valt, maar dat het leveren van kwetsbaarheidsscans of sensoren uitsluitend via de optionele diensten (OD01, OD02, OD05, OD06) of via aanschaf door de Deelnemer plaatsvindt?	a) Deelnemers zijn verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van benodigde databronnen. Het ontbreken daarvan levert geen tekortkoming van Opdrachtnemer op. b) De ontwikkeling en inrichting van detectielogica valt binnen de vaste dienstverlening. Levering van aanvullende tooling of databronnen valt buiten scope en kan via aanvullende diensten worden ingevuld.
682.	NvI vraag 156, 300, 233, 371	53-54, 54, 65, 68	INK	We zien in de NvI vier verschillende antwoorden met betrekking tot de Verwerkersovereenkomst, namelijk: In het antwoord op vraag 156 staat dat de Verwerkersovereenkomst zal worden meegestuurd	De Aanbestedende Dienst heeft de model-Verwerkersovereenkomst inmiddels gepubliceerd via TenderNed.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				met de Nota van Inlichtingen van de eerste ronde. Wij hebben bij de NvI geen Verwerkersovereenkomst ontvangen. - In het antwoord op vraag 300 staat aangegeven dat in overleg de Verwerkersovereenkomst van Inschrijver kan worden gebruikt. - In het antwoord op vraag 233 staat dat de Verwerkersovereenkomst voor de sluitingsdatum voor inschrijving beschikbaar wordt gesteld. - In het antwoord op vraag 371 staat dat een Verwerkersovereenkomst wordt afgesloten als onderdeel van de Nadere Overeenkomst en dat het mogelijk is om voorafgaand van ondertekening kennis te nemen van de inhoud. Kunt u aangeven van welk antwoord Inschrijvers dienen uit te gaan? En mocht u tijdens de aanbesteding alsnog de Verwerkersovereenkomst beschikbaar stellen, dan zouden we hier graag nog vragen over willen kunnen stellen. Bent u bereid om Inschrijvers de mogelijkheid te geven om hier nog vragen over te stellen? Zo nee, dan willen wij u verzoeken om ermee akkoord te gaan dat er na gunning nog over kan worden onderhandeld, omdat Inschrijvers niet vooraf akkoord kunnen gaan met een overeenkomst die zij niet kennen.	De model-Verwerkersovereenkomst betreft een gestandaardiseerd en binnen de overheid gebruikelijk template, dat is afgestemd op geldende wet- en regelgeving en gangbare marktpraktijken. Dit document vormt het uitgangspunt voor de verwerking van persoonsgegevens binnen de Nadere Overeenkomsten. De Verwerkersovereenkomst wordt per Nadere Overeenkomst nader geconcretiseerd en ingevuld in afstemming met de betreffende Deelnemer, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke verwerkingen, systemen en context van die Deelnemer. Deze nadere invulling vindt plaats binnen de kaders van het gepubliceerde model en doet geen afbreuk aan de uitgangspunten daarvan.
683.	NvI vragen 230, 235, 42 en 59	64, 67, 98 en 163	AANB	In vragen 230 en 42 bevestigt Opdrachtgever dat boetes in mindering worden gebracht op schadevergoeding voor dezelfde tekortkoming. In vraag 235 stelt Opdrachtgever dat boetes naast schadevergoeding mogelijk blijven. In vraag 59 stelt Opdrachtgever expliciet dat service credits niet in mindering worden gebracht op schadevergoeding. Door deze tegenstrijdigheid kunnen inschrijvers het financiële risico niet correct inschatten en verdisconteren in hun tarieven. Vraag: Kan Opdrachtgever eenduidig bevestigen welk regime van toepassing is:	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat: - Contractuele boetes (zoals opgenomen in Bijlage 5) in beginsel strekken tot prikkel tot nakoming en in mindering worden gebracht op een eventuele schadevergoeding voor dezelfde tekortkoming, tenzij expliciet anders bepaald. - Service credits kwalificeren als vooraf gefixeerde compensatie voor verminderde prestatie in relatie tot de vergoeding van de betreffende prestatie en worden niet verrekend met schadevergoeding, tenzij expliciet anders bepaald.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				Worden boetes en/of service credits voor dezelfde tekortkoming in mindering gebracht op een eventuele schadevergoeding? of Kunnen boetes en/of service credits cumuleren met schadevergoeding voor dezelfde tekortkoming? Wij verzoeken Opdrachtgever dit onderscheid expliciet te maken voor zowel de contractuele boetes (Bijlage 5 art. 7.3, 7.4 en 10.3) als de service credits (Bijlage 2a par. 1.4).	Boetes worden dus verrekend indien een schadevergoeding voor dezelfde omstandigheid wordt verhaald op opdrachtnemer. Service credits (malus) staan los van de mogelijkheid voor het verhalen van schadevergoeding en worden niet in mindering gebracht op de schadevergoeding.
684.	NvI vraag 234, 282 en 326	66, 115 en 223	AANB	De antwoorden in de eerste Nota van Inlichtingen zijn op dit punt tegenstrijdig. In vragen 234 en 282 bevestigt Opdrachtgever dat voor regulier SOC-personeel geen voorafgaande toestemming nodig is voor vervanging en dat het toestemmingsvereiste uitsluitend geldt voor sleutelfuncties zoals de Service Manager en Account Manager. In vraag 326 stelt Opdrachtgever echter dat eis C.104 juist wél van toepassing is op rollen zoals SOC-analisten, incident responders en threat hunters. Dit zijn bij uitstek operationele rollen waarvoor een 24/7 SOC flexibele vervanging vereist. Vraag: Kan Opdrachtgever eenduidig bevestigen welk regime van toepassing is: Geldt het toestemmingsvereiste van ARBIT-2022 art. 22.1 uitsluitend voor expliciet aangewezen sleutelfuncties zoals de Service Manager en Accountmanager? of Geldt het toestemmingsvereiste ook voor operationele SOC-rollen zoals analisten, incident responders en threat hunters? Wij verzoeken Opdrachtgever tevens aan te geven welke functies expliciet als sleutelfunctie worden aangemerkt, zodat inschrijvers hier bij de inrichting van hun dienstverlening rekening mee kunnen houden.	Het toestemmingsvereiste (ARBIT-2022 art. 22.1) is beperkt tot expliciet aangewezen sleutelfuncties, zoals Service Manager en Accountmanager. Voor operationele SOC-rollen (zoals analisten, incident responders en threat hunters) geldt geen voorafgaand individueel toestemmingsvereiste, mits: • wordt voldaan aan de gestelde kwalificaties en eisen; en • de continuïteit en kwaliteit van dienstverlening geborgd blijven. De Aanbestedende Dienst kan achteraf toetsen of vervanging voldoet aan de gestelde eisen en zo nodig om vervanging van personeel vragen als de overeengekomen dienstverlening daardoor niet (volledig) wordt nagekomen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
685.	511 en prijzenblad	171/172	INK	Kan BIJ12 toelichten waarom wordt vastgehouden aan een prijsmodel per IP-adres, terwijl de gangbare commerciële en technische licentiemodellen van vrijwel alle toonaangevende Vulnerability Management-oplossingen zijn gebaseerd op assets en niet op IP-adressen? Zonder deze verduidelijking bestaat het risico dat inschrijvingen niet op een gelijkwaardige en marktconforme basis kunnen worden vergeleken.	De Tarieflijst hanteert geen prijsmodel per IP-adres. Voor Vulnerability Management zijn uitsluitend de volgende eenheden van toepassing: (i) per scan en (ii) per maand (monitoring). De inhoudelijke scope van de dienstverlening is beschreven in Bijlage 2a en ziet op het uitvoeren van vulnerability management-activiteiten binnen de omgeving van de Deelnemer, waarbij de omvang (zoals aantallen assets, IP-adressen of andere objecten) per Deelnemer kan variëren en geen afzonderlijke prijsgrondslag vormt. De gekozen systematiek is bewust ingericht als inspannings- en resultaatgerichte prijsstructuur op dienstniveau, waarbij gebruik wordt gemaakt van de door de Deelnemer beschikbaar gestelde tooling en data. Hierdoor is geen directe koppeling gemaakt met onderliggende technische tel-eenheden zoals IP-adressen of assets. Voor zover kosten noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de beschreven dienstverlening, dienen deze te zijn verdisconteerd in de tarieven per scan en per maand. De aanbestedingsstukken voorzien niet in een afzonderlijke of additionele verrekening op basis van volumes of asset- of IP-aantallen.
686.	68 en bijlage 2a, eis A.47	179	IT	Kan BIJ12 toelichten hoe de eis van een triage-start binnen 10 minuten zich verhoudt tot de SLA's uit Bijlage 2A, paragraaf 2.2, en bevestigen dat inschrijvers mogen uitgaan van de daar opgenomen responsetijden voor SOC-dienstverlening? Indien BIJ12 deze eis handhaaft, verzoeken wij om een nadere onderbouwing van de noodzaak hiervan, aangezien een verplichte triage-start binnen 10 minuten niet gebruikelijk is binnen de markt voor managed SOC-diensten en een substantiële impact kan hebben op de inrichting en kosten van de dienstverlening.	De eis ten aanzien van triage-start binnen 10 minuten betreft een ambitieniveau voor kritische detecties en dient te worden gelezen in samenhang met de overige SLA's. De in Bijlage 2a opgenomen responsetijden blijven leidend voor de contractuele beoordeling. De triage-start is onderdeel van de interne procesinrichting van Opdrachtnemer en wordt niet als zelfstandige KPI met separate sanctionering gehanteerd, tenzij expliciet opgenomen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
687.	129	206	IT	Opdrachtgever geeft in antwoord 129 aan dat de MCRA en de Microsoft Security Operations Reference Architecture verplicht als richtinggevend architectuurkader moeten worden toegepast en dat een mapping naar andere kaders deze aansluiting niet mag vervangen. Tegelijkertijd vraagt de aanbesteding om het voorkomen en beheersen van vendor lock-in. De MCRA is echter een door Microsoft ontwikkelde referentiearchitectuur waarin Microsoft-capabilities en -technologieën expliciet worden gepositioneerd. Hoewel hierin ook open standaarden en technologie van derden aan bod komen, blijft de architectuur nadrukkelijk onderdeel van Microsofts eigen Security Adoption Framework. Microsoft bevestigt dit in de beschrijving van de MCRA. Kan Opdrachtgever toelichten hoe het verplicht stellen van een leveranciersspecifieke referentiearchitectuur zich verhoudt tot de doelstelling om vendor lock-in te voorkomen en ruimte te bieden aan gelijkwaardige SOC-dienstverlening op basis van andere technologieën? Wij verzoeken Opdrachtgever daarom de eis aan te passen, zodat inschrijvers de onderliggende beveiligingsprincipes en functionele doelstellingen van de MCRA mogen aantonen aan de hand van een gelijkwaardige en controleerbare mapping naar breed geaccepteerde kaders, zoals NIST CSF en MITRE ATT&CK, zonder dat aansluiting op Microsoft-specifieke technologieën of architectuurcomponenten verplicht is. Indien Opdrachtgever hier niet mee instemt, verzoeken wij Opdrachtgever concreet aan te geven: 1. welke afzonderlijke MCRA-principes verplicht zijn; 2. welke daarvan niet aantoonbaar met een gelijkwaardig, leveranciersafhankelijk kader kunnen worden ingevuld; en waarom het verplicht stellen hiervan noodzakelijk en proportioneel is voor het realiseren van de functionele doelstellingen van de gevraagde SOC-dienstverlening.	De MCRA en de Microsoft Security Operations Reference Architecture gelden als richtinggevend referentiekader voor de inrichting van de gevraagde SOC-dienstverlening. Dit betekent dat de Aanbestedende Dienst primair stuurt op de onderliggende beveiligingsprincipes, architectuurlagen en functionele capabilities, en niet op het verplicht gebruik van specifieke leveranciers of technologieën. Inschrijvers hebben ruimte om hieraan een gelijkwaardige invulling te geven met alternatieve technologieën en architecturen, mits zij aantoonbaar maken dat: • wordt voldaan aan de beoogde beveiligingsdoelstellingen; • de relevante functionele capabilities worden afgedekt; • aansluiting op gangbare standaarden en integraties wordt geborgd. Het gebruik van Microsoft-specifieke componenten is derhalve niet verplicht, behoudens waar dit expliciet en functioneel gemotiveerd is opgenomen in de aanbestedingsstukken. De MCRA-conformiteitsmatrix wordt bovendien niet langer als onderdeel van de inschrijving uitgevraagd, maar tijdens de onboardingfase per Deelnemer gezamenlijk uitgewerkt. Hierbij wordt de nadruk gelegd op de feitelijke invulling en aantoonbare aansluiting op de gevraagde architectuurprincipes, ongeacht de gekozen technologische oplossing. Hiermee acht de Aanbestedende Dienst: • voldoende ruimte geboden voor leveranciersafhankelijke invulling;

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					• het risico op vendor lock-in afdoende gemitigeerd; • en de gekozen systematiek proportioneel en passend bij de doelstellingen van de aanbesteding. De Aanbestedende Dienst ziet daarom geen aanleiding de eis aan te passen.
688.	358	209	INK/OT	Kunt u aangeven waar we de prijzen voor aanvullende diensten en sensoren kunnen opnemen? Of is het toegestaan om hiervoor prijzen af te geven als Deelnemer hierom vraagt in de Nadere Overeenkomst of tijdens de dienstverlening?	Voor aanvullende diensten en sensoren geldt het volgende kader: Voor zover deze zijn opgenomen in de Tarieflijst: prijsstelling conform Bijlage 3. Voor zover het gaat om aanvullende of niet vooraf gespecificeerde diensten, waaronder bijvoorbeeld NDR/OT-gerelateerde functionaliteiten of sensoren die niet als standaard onderdeel van de Tarieflijst zijn opgenomen, geldt het regime voor Speciale Producten en Diensten zoals opgenomen in Bijlage 2c paragraaf 3.9. Dit houdt in dat Opdrachtnemer per aanvraag een afzonderlijke offerte uitbrengt op basis van een open begroting, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande producten en diensten uit de Tarieflijst. Aanvullende werkzaamheden en componenten worden transparant gespecificeerd en niet-geprijsde onderdelen worden onderbouwd met inkooprijzen plus overeengekomen toeslagpercentage. • Offertes worden ter goedkeuring voorgelegd aan Contractmanagement van de Opdrachtgever. De Opdrachtgever kan deze accepteren of afwijzen; bij afwijzing kan de betreffende dienst elders worden ingekocht.
689.	107	28	IT	Het is voor ons onduidelijk of het alleen over SOC/SIEM dienstverlening gaat of ook over MDR op basis van EDR (bijv. Defender) of dat alleen de logging van EDR in de SIEM-oplossing moet worden geonboard. Deze onduidelijkheid komt mede doordat Defender meerdere	De opdracht ziet primair op SOC/SIEM-dienstverlening (monitoring, detectie, analyse en coördinatie). Gebruik van EDR-functionaliteiten (zoals Microsoft Defender) kan onderdeel zijn van de dienstverlening voor

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				keren terugkomt in de aanbestedingsdocumenten en dat in het antwoord op vraag 107 van de NvI acties worden genoemd die met Defender mogelijk zijn. Als MDR-dienstverlening inbegrepen moet zijn, dan heeft dit impact op de prijs. Kunt u hier duidelijkheid over geven?	zover beschikbaar binnen de omgeving van de Deelnemer, met name voor signalering en advisering. Volwaardige MDR-dienstverlening (inclusief actief endpointbeheer) maakt geen standaard onderdeel uit van de scope, tenzij expliciet overeengekomen.
690.	NvI vraag 582 / Aanbestedingsleidraad 1.1, Checklist	53	IT	Inschrijver heeft een tegenstrijdigheid geconstateerd. In de Checklist van de Aanbestedingsleidraad geeft u aan dat Inschrijvers een eigen format dienen te gebruiken voor de aan te leveren MCRA-conformiteitsmatrix. In het antwoord op vraag 582 geeft u echter aan dat er een format beschikbaar wordt gesteld. Kunt u aangeven waar Inschrijvers vanuit dienen te gaan?	Zie antwoorden op vraag 634, 658, 687.
691.	Aanbestedingsleidraad, 2.4.2.7/2.4.2.8 en NvI vraag 69, 71, 594	20 / 211, 212, 265	IT/ARCH	U geeft op meerdere plekken aan dat vrijwel alle Deelnemers beschikken over Microsoft E5-licenties en gebruikmaken of gebruik gaan maken van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing. Het woord 'vrijwel' is niet SMART en geeft aan dat dit niet voor alle Deelnemers geldt. Kunt u het volgende aangeven: • Hoeveel Deelnemers maken al gebruik van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing? • Hoeveel Deelnemers gaan gebruikmaken van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing? Hoeveel Deelnemers gebruiken een andere oplossing of staan open voor een andere oplossing dan Microsoft Sentinel?	De Aanbestedende Dienst verstrekt geen nadere kwantitatieve uitsplitsing per Deelnemer. "Vrijwel alle" duidt erop dat het merendeel van de Deelnemers inzet op Microsoft Sentinel, maar dat variatie in volwassenheid en inrichting bestaat. Inschrijvers dienen hiermee rekening te houden in hun oplossing en prijsstelling.
692.	NvI, vraag 97	212	IT/ARCH	Kunt u toelichten wat u bedoelt met "De dienstverlening omvat tevens het kunnen integreren met gangbare SIEM-oplossingen"? En welke SIEM-oplossingen u als gangbaar beschouwt? Bijvoorbeeld de leaders vanuit het Magic Quadrant van Gartner?	Onder gangbare SIEM-oplossingen worden verstaan breed toegepaste enterprise-platformen, waaronder (niet limitatief): Microsoft Sentinel, Splunk, IBM QRadar en vergelijkbare oplossingen. De dienstverlening dient interoperabel te zijn met dergelijke omgevingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
693.	NvI vraag 459, 463	249 en 250	INK	In het antwoord op vraag 463 is bevestigd dat nultarieven zijn toegestaan wanneer kosten aantoonbaar in andere tarieven zijn verdisconteerd en is de passage dat uitsluitend positieve bedragen mogen worden ingevuld geschrapt. In het antwoord op vraag 459 is bevestigd dat de tijdvensters cumulatief zijn. De feitelijke afname per Deelnemer verschilt van de weegfactoren in de Tarieflijst. a) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat een Inschrijving waarin tarieven zodanig zijn verdeeld dat de gewogen prijs geen reële afspiegeling vormt van de kostprijs per tariefcomponent (bijvoorbeeld nul- of symbolische tarieven voor de tijdvensters 17:00–23:00 en 23:00–08:00 of voor optionele diensten, gecompenseerd door een hoger tarief op componenten die elke Deelnemer verplicht afneemt), als manipulatief of strategisch wordt aangemerkt en terzijde kan worden gelegd? b) Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat zij, bij een aanmerkelijk verschil tussen de gewogen prijs van de laagste Inschrijving en die van de overige Inschrijvingen, toepassing geeft aan artikel 2.116 Aanbestedingswet 2012 en de betreffende Inschrijver om een schriftelijke onderbouwing vraagt van de kostenopbouw, waaronder de personele bezetting per rol en per servicetijdvenster en de locatie(s) van waaruit wordt geleverd?	a) Inschrijvingen dienen een reële en consistente prijsopbouw te hebben. De Aanbestedende Dienst behoudt zich het recht voor inschrijvingen die evident niet marktconform of strategisch gemanipuleerd zijn te toetsen en zo nodig terzijde te leggen conform de geldende aanbestedingsregels. b) Indien sprake lijkt van een abnormaal lage inschrijving, past de Aanbestedende Dienst artikel 2.116 Aw 2012 toe en kan om een nadere onderbouwing worden gevraagd.
694.	584	263	IT	Kunt u een volledige lijst van gebruikte Vulnerability Management tooling willen aanleveren, zodat Inschrijvers deze informatie kunnen gebruiken voor het bepalen van de prijs? En bent u tevens bereid om in het prijzenblad per tool een regel aan te maken, omdat de gevraagde prijs per tool verschilt?	De Aanbestedende Dienst verstrekt geen uitputtende lijst van tooling. Levering van tooling valt: • óf onder optionele diensten; • óf onder door Deelnemer te verwerven middelen. Prijsopname vindt plaats via de daarvoor bestemde posten of via PxQ-mechanismen indien niet vooraf gespecificeerd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
695.	584	263	INK	Kunt u aangeven waar Inschrijvers de prijzen voor het leveren van Vulnerability Management tooling kunnen opnemen?	Kosten voor tooling ten behoeve van Vulnerability Management dienen te worden verwerkt in de daarvoor bestemde PxQ-tarieven in de Tarieflijst (Bijlage 3), voor zover deze tooling noodzakelijk is voor het leveren van de betreffende (optionele) dienst. Daarbij geldt dat: • licenties en tooling binnen het IT-landschap van de Deelnemer voor rekening van de Deelnemer komen; • tooling en bijbehorende licenties die Opdrachtnemer inzet buiten het IT-landschap van de Deelnemer om de dienstverlening te kunnen leveren, onderdeel zijn van de tarieven van Opdrachtnemer. Er is geen separate post voorzien voor eenmalige implementatie- of toolingkosten voor deze optionele dienst; verrekening vindt plaats via de opgegeven PxQ-tarieven.
696.	237	51	AANB	Kunt u nog specifiek antwoord geven op de vragen dat (i) de aansprakelijkheidsbeperkingen van artikel 26.2 en 26.3 van de ARBIT-2022 per Nadere overeenkomst en per Deelnemer afzonderlijk gelden en niet cumuleren over alle Deelnemers, (ii) een toerekenbare tekortkoming jegens een Deelnemer geen tekortkoming jegens de overige Deelnemers of het IPO oplevert, (iii) de bevoegdheid van artikel 30.5 uitsluitend wordt uitgeoefend indien de tekortkoming van zodanige aard is dat voortzetting van de overige Nadere overeenkomsten in redelijkheid niet kan worden gevergd, en (iv) tussen Opdrachtgever en de Deelnemers geen hoofdelijke vorderingsgerechtigdheid bestaat?"	In antwoord op uw vragen: • Aanbestedende dienst wijst op het antwoord van vraag 29 NVI1. De aansprakelijkheidsbeperking geldt op het niveau van de Raamovereenkomst waaronder de Nadere overeenkomsten worden gesloten. De aansprakelijkheid is beperkt tot 5 miljoen euro per gebeurtenis en maximaal 12,5 miljoen euro per contractjaar. Op het moment dat sprake is van een aansprakelijkheid dat uitsluitend ziet op een Nadere overeenkomst dan zal de schadevergoeding worden verhaald door de opdrachtgever/deelnemer van de betreffende Nadere overeenkomst. Als de schadeveroorzakende omstandigheid ook schade veroorzaakt bij de andere deelnemers van de Raamovereenkomst dan kan ook schade worden verhaald door die betreffende deelnemers;

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					• een tekortkoming jegens één Deelnemer zal niet automatisch een tekortkoming jegens andere Deelnemers oplevert, tenzij de schadeveroorzakende omstandigheid ook schade heeft toegebracht aan de andere deelnemers van de raamovereenkomst; • op basis van artikel 2.5 Raamovereenkomst wordt uitgegaan van een samenhang als bedoeld in artikel 30.5 ARBIT-2022. Een ontbinding van een Nadere overeenkomst van een deelnemer kan daarmee ook snel tot een ontbinding van andere Nadere overeenkomst leiden vanwege deze samenhang; • tussen de deelnemers bestaat geen hoofdelijke vorderingsgerechtigheid en dit zal expliciet worden opgenomen in de definitieve raamovereenkomst. De aanvullende bepalingen zal als volgt luiden: <i>"Deze Raamovereenkomst wordt aangegaan door IPO, mede namens en voor rekening van de in de Aanbestedingsstukken genoemde Deelnemende Organisaties (hierna gezamenlijk aan te duiden als: "Opdrachtgevers" en ieder afzonderlijk als: "Opdrachtgever"). Onder "Opdrachtgever" in de zin van de ARBIT-2022 wordt in het kader van de uitvoering van een Nadere Overeenkomst uitsluitend de specifieke Deelnemende Organisatie verstaan die de desbetreffende Nadere Overeenkomst met Wederpartij is aangegaan.</i> <i>In afwijking van artikel 7:407 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek schept deze Raamovereenkomst geen hoofdelijke verbondenheid of gezamenlijke aansprakelijkheid tussen de verschillende Opdrachtgevers.</i> <i>Financiële en operationele verbintenissen jegens Wederpartij komen uitsluitend tot stand door het sluiten</i>

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					van een afzonderlijke Nadere Overeenkomst conform het model in [Bijlage X] tussen Wederpartij en de specifieke Opdrachtgever die de Prestatie (als bedoeld in de ARBIT-2022) afneemt. Iedere Opdrachtgever is uitsluitend zelfstandig aansprakelijk voor de nakoming van haar eigen verplichtingen voortvloeiend uit de door haarzelf gesloten Nadere Overeenkomst, waaronder begrepen de verplichting tot tijdige betaling van facturen overeenkomstig artikel 17 van de ARBIT-2022. Indien Wederpartij een tekortkoming in de nakoming (als bedoeld in artikel 22 van de ARBIT-2022) of schadevergoeding wenst te claimen die betrekking heeft op de uitvoering van een specifieke Nadere Overeenkomst, kan zij deze vordering uitsluitend instellen tegen de specifieke Opdrachtgever die partij is bij die Nadere Overeenkomst. Wederpartij doet uitdrukkelijk afstand van het recht om dergelijke claims te verhalen op de overige Opdrachtgevers."
697.	NvI Vraag 29 en vraag 381	118 en 126/127	AANB	Leverancier acht de opgenomen begrenzing niet redelijk, billijk en proportioneel, aangezien iedere Deelnemer een afzonderlijke Nadere Overeenkomst kan aangaan (waarbij geen afnameverplichting bestaat). De waarde van de dienstverlening per Deelnemer kan aanzienlijk lager kan zijn dan de totale waarde van de Raamovereenkomst en de voorgestelde beperking van de aansprakelijkheid is daarmee niet in lijn (overigens ook niet met de verzekeringseisen). Wij verzoeken u dan ook nogmaals de aansprakelijkheid per gebeurtenis te beperken tot maximaal de contractwaarde van de betreffende Nadere Overeenkomst en de totale aansprakelijkheid tot 1 miljoen per jaar."	De Aanbestedende Dienst handhaaft de gekozen aansprakelijkheidsregeling. Deze wordt proportioneel geacht in relatie tot aard en omvang van de opdracht. Er vindt geen aanpassing plaats naar een plafond per Nadere Overeenkomst zoals voorgesteld.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
698.	Aanbestedingsleidraad, 5.4.3.2	49	INK	Op basis van onze ruime ervaring met SOC-aanbestedingen is 3 A4 te weinig om de implementatieaanpak goed te beschrijven en alle gevraagde onderwerpen mee te nemen. We willen u daarom verzoeken om het aantal A4 te verdubbelen naar 6 A4. Indien u hiertoe niet bereid bent, kunt u toelichten waarop u het aantal van 3 A4 heeft gebaseerd?	De maximale omvang wordt aangepast naar 4 A4. De Aanbestedende Dienst heeft de oorspronkelijke omvang gebaseerd op het uitgangspunt dat inschrijvers de implementatieaanpak dienen te richten op de kernaspecten van de uitvoering, op een wijze die een objectieve, gelijke en efficiënte beoordeling mogelijk maakt. Op basis van de ontvangen vragen en het belang om een evenwicht te vinden tussen beoordeelbaarheid en voldoende ruimte voor een gedegen toelichting, is besloten de maximale omvang te verruimen naar 4 A4. Hiermee blijft het kader compact en vergelijkbaar, terwijl inschrijvers voldoende ruimte behouden om de implementatieaanpak adequaat toe te lichten.
699.	Aanbestedingsleidraad, 5.4.3.2	49	INK	Klopt onze aanname dat we in deze vraag alleen de implementatie van IT-monitoring hoeven te beschrijven? Zo nee, bent u bereid om 3 A4 extra beschikbaar te stellen om ook de implementatie van OT te beschrijven?	De implementatieaanpak ziet primair op IT-monitoring (basisfase). OT kan aanvullend en gefaseerd worden beschreven binnen de beschikbare ruimte, maar vormt geen verplicht gelijkwaardig onderdeel in de initiële implementatiefase.
700.	Diverse vragen/antwoorden in eerste nota van inlichtingen		INK	Opdrachtgever kiest ervoor om op geen van de vragen om nadere duiding van de omvang van de omgeving gegevens te verstrekken. Prijzen voor SOC-diensten worden in de markt echter bepaald door deze omvang, of deze nu weergegeven is in data ingest, assets of een andere maatgever. Daarbij mag duidelijk zijn dat naarmate een van de deze maatgevers groter is, de dienst meer werkt vraagt en daarmee dus anders geprijsd zal worden. Dit nog afgezien van het wel of niet inclusief prijzen van organische groei. Ook staat het los van aanvullende P*Q prijzen voor meerwerk. Door vast te houden aan de gekozen prijsmethode moeten aanbidders nu aannames gaan maken. Dit staat haaks op het gelijkheidsbeginstel. Het gevolg is dat opdrachtgever geen vergelijkbare aanbiedingen gaat ontvangen en appels met snijbonen, fietsen en bakstenen moet gaan vergelijken. Ook zorgt het ervoor dat door	De Aanbestedende Dienst onderkent dat de feitelijke omvang van de omgevingen per Deelnemer kan verschillen. In NvI-1 (vraag 1, inclusief toelichting) is reeds toegelicht dat op hoofdlijnen inzicht is gegeven in de aard van de omgeving en de relevante uitgangspunten voor data-ingest en verwerking binnen de beoogde SOC-dienstverlening. De gekozen prijsstructuur – bestaande uit vaste componenten aangevuld met een PxQ-systematiek voor variabele inzet – is bewust ingericht om: \n- de vergelijkbaarheid van inschrijvingen te waarborgen; en \n- ruimte te bieden voor variatie in omvang en gebruik per Deelnemer binnen een uniform prijsmodel. Het is aan inschrijvers om binnen deze kaders een eigen, realistische inschatting te maken van benodigde capaciteit en kosten op basis van de aanbestedingsdocumenten en de in NvI-1 verstrekte

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				risico-opslagen en "uit-middelen" van kosten provincies voor elkaar gaan betalen. Overall garandeert dit de provincies geen kwalitatief hoogwaardige dienstverlening. Onzes inziens is dit geen doelmatige besteding van algemene middelen en niet in het belang van de provincies. Daarom het verzoek de antwoorden te herzien en te kiezen voor een aanpassing van het prijzenblad dat enerzijds voorziet in objectieve en vergelijkbare uitgangspunten en anderzijds in een variatie die recht doet aan het verschil in omvang en volwassenheid van de provincies.	informatie. Eventuele aannames en risico-inschattingen maken integraal onderdeel uit van de inschrijving en kunnen niet leiden tot aanpassing van het prijsmodel of de uitgangspunten na gunning. Er worden geen aanvullende volumedata of verplichte rekenaannames verstrekt.
701.	NvI 1 – vraag 259		INK	Hoe dient inschrijver het door opdrachtgever aangeduide P*Q te zien? Wat is de definitie van de eenheid Q in deze? En welk tarief wordt gehanteerd als P?	P*Q betreft: • P (Price): het in Bijlage 3 opgegeven tarief voor de betreffende rol/dienst; • Q (Quantity): de daadwerkelijk afgenomen hoeveelheid (bijvoorbeeld uren of aantallen), zoals overeengekomen in de Nadere Overeenkomst. P*Q wordt toegepast voor variabele of aanvullende dienstverlening buiten de vaste maandcomponenten.
702.	NvI 1 – vraag 296		INK	Aanbestedende Dienst geeft aan dat omvang en inhoud in de nadere overeenkomst bepaald gaat worden. Gegadigde acht dit ook de juiste plek, maar wijst Aanbestedende Dienst er wel op dat met de huidige manier van uitvragen dit geen gevolgen heeft voor de dienst zelf of de prijs. Dit is volledig losgekoppeld van elkaar. Een provincie ontvangt en betaald altijd hetzelfde, ook als ze groter of kleiner is. Of een ander volwassenheidsniveau heeft. Enkel het wel of niet afnemen van opties heeft invloed. Is dit ook de insteek van Aanbestedende Dienst of moeten gegadigden dit anders zien?	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat de vaste maandtarieven zien op de basis van dienstverlening zoals gedefinieerd in de aanbestedingsstukken. De feitelijke omvang, complexiteit en volwassenheid per Deelnemer kunnen verschillen en worden nader geconcretiseerd in de Nadere Overeenkomst. Deze verschillen worden niet primair via differentiatie in het vaste tarief geadresseerd, maar via: • de gefaseerde onboarding; • de invulling van de scope per Deelnemer; en • inzet van aanvullende en variabele dienstverlening (PxQ).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					Het is derhalve niet het uitgangspunt dat elke Deelnemer identieke inspanning kent, maar wel dat de prijsstructuur gestandaardiseerd is ten behoeve van vergelijkbaarheid.
703.	NvI 1 – vraag 260		PM	Doelt IPO met 'maximaal 2 kalenderjaren duren' op de totale implementatie van alle fasen voor alle deelnemers? Of moet inschrijver dit anders zien, ook in relatie tot het binnen 1 jaar afgerond zijn van fase 1?	De termijn van 12 maanden ziet op het realiseren van Fase 1 per Deelnemer vanaf het moment van onboarding. De indicatie van maximaal 2 kalenderjaren ziet op de totale doorlooptijd voor onboarding en implementatie van alle Deelnemers gezamenlijk. Opdrachtnemer wordt niet afgerekend op vertraging die het gevolg is van het moment waarop een Deelnemer start met onboarding.
704.	NvI 1 – vraag 263/297/308		AANB	De antwoorden lijken elkaar tegen te spreken. In antwoord 297 is aangegeven dat looptijd van rok en nok verschillen. In antwoord 308 is aangegeven dat looptijd nok nooit langer kan zijn dan de einddatum van de rok. Waarbij in antwoord 263 wordt gesteld dat een nadere overeenkomst maximaal 6 maanden na einde raamovereenkomst kan doorlopen. Hoe dient inschrijver dit te zien?	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat: • een Nadere Overeenkomst (NOK) kan maximaal tot zes maanden doorlopen na de einddatum van de Raamovereenkomst (ROK); • een beperkte uitloop (maximaal 6 maanden) is bedoeld ter afronding van lopende verplichtingen, conform de aanbestedingsstukken; • de looptijd van een NOK per Deelnemer kan verschillen, mits binnen bovengenoemde kaders; • er geldt een uitzondering op deze regel, namelijk in het geval de Raamovereenkomst wordt beëindigd in verband met het bereiken van de maximale plafondwaarde. In dat geval kunnen geen nieuwe Nadere overeenkomsten meer onder de Raamovereenkomst worden gesloten, maar zullen de reeds gesloten Nadere overeenkomst nog wel worden gerespecteerd, zolang de (optelsom) van de opdrachtwaarde van de alle Nadere overeenkomsten tezamen de maximale plafondwaarde niet de overschrijdt. Hiermee zijn de antwoorden complementair en niet tegenstrijdig.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
705.	NvI 1 – vraag 474		AANB	Kan aanbestedende dienst het antwoord nader duiden. Een handtekening op de UEA dient ook rechtsgeldig te zijn en is daarmee ook een bevestiging van de inschrijving (hier is de nodige jurisprudentie over te vinden op pianoo.nl of rechtspraak.nl).	Vraag 474 heeft betrekking op de aanbestedingsbrief en het vermelden van de samenwerkingsvorm (zelfstandig of in samenwerking). Indien wordt ingeschreven in samenwerking dient in de aanbestedingsbrief te worden vermeld met wie en in welke vorm wordt samengewerkt. Deze informatie over een samenwerking wordt ook gevraagd in het UEA te beantwoorden. Aanbestedende dienst houdt aan deze instructie vast. Zowel de aanbestedingsbrief als het UEA moeten rechtsgeldig worden ondertekend.
706.	NvI 1 – vraag 475 / concept overeenkomst		INK	Inschrijver gaat ervan uit dat wijziging aan de raamovereenkomst, wachtkamer overeenkomst en nadere overeenkomst als gevolg van vragen/antwoorden in de Nota van Inlichtingen eerst worden verwerkt door IPO, alvorens de stukken ter ondertekening aan te bieden aan de gegunde inschrijver. Graag een bevestiging.	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat relevante verduidelijkingen en wijzigingen uit de Nota's van Inlichtingen worden verwerkt in de definitieve contractdocumenten, voor zover deze daartoe aanleiding geven.
707.	NvI 1 – vraag 17/76		INK	De antwoorden lijken elkaar tegen te spreken. In antwoord 17 is aangegeven dat vergelijkbare protocollen zijn toegestaan. In antwoord 76 is aangegeven dat de protocollen cumulatief zijn. Hoe dient inschrijver dit te zien?	De eis is cumulatief van aard binnen de referentie, waarbij geldt dat: • aantoonbare ervaring met de gevraagde protocollen of • functioneel vergelijkbare protocollen wordt geaccepteerd, mits de Inschrijver de gelijkwaardigheid onderbouwt. De antwoorden dienen in onderlinge samenhang te worden gelezen.
708.	NvI 1 - 169/571		INK	De antwoorden lijken elkaar tegen te spreken. In antwoord 169 is aangegeven voorblad en inhoud niet meetellen in het totaal toegestane aantal pagina's. In o.a. antwoord 571 is aangegeven dat de pagina's wel meetellen. Hoe dient inschrijver dit te zien?	Zie antwoord op NvI-2 vraag 630.
709.	NvI 1 – vraag 29/43/381		AANB	De huidige systematiek, waarbij de aansprakelijkheidslimiet wordt bepaald aan de hand van de vergoedingen onder meerdere Nadere	De Aanbestedende Dienst handhaaft de gekozen aansprakelijkheidsregeling. De aansprakelijkheid is

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				Overeenkomsten, is disproportioneel en daarmee in strijd met de Gids Proportionaliteit. Hierdoor kan een tekortkoming onder een Nadere Overeenkomst met een beperkte contractwaarde leiden tot een aansprakelijkheid die is gebaseerd op de waarde van andere, niet-gerelateerde Nadere Overeenkomsten. De omvang van het aansprakelijkheidsrisico staat in dat geval niet langer in redelijke verhouding tot de betreffende opdrachtwaarde. Wij verzoeken daarom de aansprakelijkheidsregeling te heroverwegen en de aansprakelijkheidslimiet te bepalen per afzonderlijke Nadere Overeenkomst.	gerelateerd aan de Raamovereenkomst en wordt niet beperkt tot maximum per Nadere overeenkomst. Bij het bepalen van de schadevergoeding op basis van de contractuele aansprakelijkheid zal rekening worden gehouden met de omstandigheid of schade alleen betrekking heeft op een specifieke Nadere overeenkomst of dat de schade zich strekt tot meerdere Nadere overeenkomsten.
710.	NvI 1 – vraag 300 / 371		INK	Aanbestedende Dienst geeft aan een model verwerkersovereenkomst van toepassing te willen verklaren (of uitgangspunten te definiëren). Graag ontvangt inschrijver deze voor het indienen van de offerte om deze op voorhand te kunnen beoordelen. Waarbij ook de mogelijkheid bestaat om indien nodig nog vragen te stellen over de verwerkersovereenkomst.	De concept-Verwerkersovereenkomst wordt voorafgaand aan gunning beschikbaar gesteld. Indien publicatie plaatsvindt gedurende de aanbesteding, zal de Aanbestedende Dienst bezien of nadere vragen via de Nota van Inlichtingen mogelijk zijn.
711.	NvI 1 – vraag 232		INK	Ondanks dat dit kostenverhogend werkt voor Opdrachtgever kunnen wij een bankgarantie accepteren, mits voor het sluiten van een NOK duidelijk is dat een bankgarantie gewenst is. Kunt u bevestigen dat geen bankgarantie wordt gevraagd, als dit niet expliciet per NOK is afgesproken?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat een bankgarantie uitsluitend wordt verlangd indien dit expliciet in de Nadere Overeenkomst is overeengekomen.
712.	NvI 1 – vraag 234		AANB	Opdrachtgever geeft aan dat '<i>Voor sleutelfunctionarissen en andere personen die een wezenlijke rol vervullen bij de uitvoering van de Nadere overeenkomst, blijft de Deelnemer betrokken bij vervanging. Voor dergelijke functies kan voorafgaande instemming met de vervanging worden verlangd en dient de vervanger ten minste te voldoen aan de voor de betreffende functie gestelde eisen.</i>'. Gegadigde begrijpt het belang van continuïteit, maar het is niet proportioneel dat Opdrachtgever bepaalt of een van onze medewerkers binnen of buiten de werkkring van gegadigde een andere rol accepteert. Wij stellen voor het artikel zodanig aan te	De Aanbestedende Dienst handhaaft het uitgangspunt dat voor sleutelfunctionarissen betrokkenheid van de Deelnemer bij vervanging mogelijk is. Dit wordt proportioneel toegepast, waarbij: • tijdige kennisgeving uitgangspunt is; • vervanging voldoet aan de gestelde eisen; • continuïteit van dienstverlening geborgd blijft.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				passen, dat we bij een eventuele vervanging van een sleutelfunctionaris de Deelnemer tijdig in kennis stellen en te allen tijde de gestelde eisen garanderen. Waarbij we wijziging tot een minimum beperken.	
713.	NvI 1 – vraag 236		AANB	Graag ontvangt inschrijver de geconcretiseerde exit regeling, waarbij de mogelijkheid bestaat om na beoordeling hier nog vragen over te stellen.	De exitregeling is opgenomen in de aanbestedingsstukken en wordt niet nader geconcretiseerd in deze fase van de aanbesteding. De Aanbestedende Dienst acht de huidige beschrijving, inclusief de toepasselijkheid van artikel 32 van de ARBIT-2022 voldoende voor het opstellen van een inschrijving. Voor de volledigheid wordt verduidelijkt dat artikel 10.5 een optionele bepaling betreft, die – indien opgenomen in een Nadere Overeenkomst – een aanvullende regeling kan vormen op artikel 32 van de ARBIT-2022. Dit betreft een contractuele uitbreidingsmogelijkheid per Deelnemer en geen reeds uitgewerkte, generieke exitregeling. De Aanbestedende Dienst verstrekt geen verder geconcretiseerde exitregeling dan reeds opgenomen in de aanbestedingsdocumenten en voorziet niet in aanvullende publicatie op dit punt in deze fase.
714.	NvI 1 – vraag 433 v. 228		INK	De antwoorden lijken elkaar tegen te spreken. In antwoord 433 is aangegeven dat Aanbestedende Dienst de acceptatie termijn van 30 dagen handhaaft. In antwoord 228 is aangegeven dat de termijn van 15 dagen proportioneel wordt toegepast. Hoe dient inschrijver dit te zien?	De standaard acceptatietermijn bedraagt 30 dagen. De termijn van 15 dagen kan situatief en proportioneel worden toegepast bij kleinere of minder complexe opleveringen.
715.	NvI 1 – vraag 458		INK	Graag ontvangt inschrijver de zienswijze van opdrachtgever ten aanzien van hoe het prijsmodel voorziet in de opvang van variaties in omvang en gebruik door concretisering van de scope in de nadere overeenkomst.	Het prijsmodel voorziet in variatie door: • modulaire opbouw (basis en opties); • gefaseerde implementatie; • inzet van PxQ voor variabele componenten. Hiermee wordt flexibiliteit geboden binnen een gestandaardiseerd beoordelingskader.
716.	Algemeen / Diverse		INK	Gelet op de aard van de uitvraag en de in de eerste nota van inlichtingen gegeven antwoorden, moeten	Het is niet toegestaan om extra pagina's buiten de gestelde maxima toe te voegen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
	vragen en antwoorden			inschrijvers diverse aannames doen voor het maken van de aanbidding. Het prijzenblad en de onderdelen van de kwalitatieve gunningscriteria geven echter geen mogelijkheid tot het volledig opnemen van deze aannames direct gerelateerd aan het onderwerp. Is het toegestaan om per kwalitatief gunningscriterium een extra pagina toe te voegen met de aannames die ten grondslag liggen aan de aanbidding? Dit maakt de aanbidding van de inschrijvers voor Aanbestedende Dienst transparant en vergelijkbaar.	Aannames dienen, voor zover relevant, integraal binnen de beantwoording van de gunningscriteria te worden opgenomen.
717.	Planning			Gelet op de grote hoeveelheid vragen en antwoorden in de eerste Nota van Inlichtingen en de strakke doorlooptijd voor verwerking, verzoeken we u om de nog resterende termijnen met twee weken te verlengen. Dit geeft ook de mogelijkheid voor een derde Nota van Inlichtingen, welke dan enkel uit toelichtende vragen kan bestaan.	De Aanbestedende Dienst ziet op dit moment geen aanleiding tot aanpassing van de planning of het toevoegen van een extra vragenronde. De planning wordt proportioneel en uitvoerbaar geacht.
718.	NvI 1 – vraag 604		PM	Gelet op (i) het ontbreken van een afnameverplichting voor Deelnemers en (ii) het feit dat diverse (optionele) contractuele en financiële elementen van de Nadere Overeenkomst pas op een later moment worden ingevuld, kunt u bevestigen dat Wederpartij vrij is af te zien van het sluiten van een Nadere Overeenkomst?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat Deelnemers niet verplicht zijn een Nadere Overeenkomst af te sluiten. De Raamovereenkomst schept de voorwaarden waarbinnen Deelnemers hiertoe kunnen overgaan. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat Deelnemers gehouden zijn te voldoen aan de voor hen geldende wettelijke en beleidsmatige kaders (waaronder in het kader van cyberbeveiliging), waarvoor het afsluiten van een Nadere Overeenkomst binnen de reikwijdte van deze aanbesteding een passend instrument is. Aan deze duiding kunnen echter geen verplichtingen tot afname of garanties ten aanzien van daadwerkelijke afname worden ontleend.
719.	NvI 1 – vraag 497		AANB	Graag uw antwoord heroverwegen. Elk bedrijf beschermt haar vertrouwelijke (commerciële) informatie en wij zullen dus geheimhoudingsbepalingen in inkoopcontracten moeten accepteren. Het is onredelijk om van inschrijvers te vragen om deze vertrouwelijkheid te schenden met alle gevolgen van dien; dat u	Aanbestedende dienst handhaaft het antwoord op vraag 497. Deze informatie kan of is zelfs noodzakelijk om de inschrijving te kunnen beoordelen op het criterium Prijs. Op Aanbestedende dienst rust een geheimhoudingsverplichting, maar ook een onderzoeksplicht in het kader van de eerlijke mededinging.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				vertrouwelijkheid borgt, betekent niet dat wij informatie mogen delen.	
720.	NvI 1 – vraag 222/486		INK	De antwoorden lijken elkaar tegen te spreken. Antwoord 222 stelt dat jaarlijks 10% nieuwe use cases boven op de basisset binnen het basistarief valt. NVI Antwoord 486 kwalificeert dezelfde 10% als een indicatieve bandbreedte en niet als kwantitatieve resultaatsverplichting. Graag een nadere uitleg van Opdrachtgever: 1. of 10% een harde inbegrepen capaciteit, een maximum of slechts een indicatie is; of de grondslag bestaat uit 60 use cases	De beantwoording in NvI-1 dient in onderlinge samenhang te worden gelezen. De 10%-groei betreft een indicatieve bandbreedte binnen het basistarief voor doorontwikkeling van use cases en is geen harde resultaatsverplichting of afnamegarantie. Evenmin betreft dit een maximum dat niet kan worden overschreden; voor groei boven deze bandbreedte geldt de in de aanbestedingsstukken beschreven systematiek op basis van PxQ en de wijzigingsprocedure. De grondslag voor de 10%-groei is niet de in NvI-1 genoemde circa 60 use cases als vaste basisset. Zoals eerder toegelicht vormen deze 60 use cases uitsluitend een indicatieve, sectorbrede referentieset die niet verplicht, niet uniform en niet als prijs- of volumebasis is bedoeld. De 10%-bandbreedte wordt toegepast op de per Deelnemer in de Nadere Overeenkomst vastgestelde initiële set use cases, die per Deelnemer kan verschillen. Hieruit volgt dat er geen sprake is van een uniforme grondslag of vaste referentieomvang, maar van een per Deelnemer bepaalde startsituatie waarbinnen de bandbreedte voor doorontwikkeling wordt toegepast.
721.	NvI 1 – vraag 222/295/566		IT	De antwoorden lijken elkaar tegen te spreken. NVI Antwoord 295 bepaalt dat geen uniforme, centraal voorgeschreven initiële set use cases bestaat en dat deze per Deelnemer wordt vastgesteld. NVI Antwoord 222 noemt daarentegen 60 use cases als basisset. Antwoord 566 bepaalt bovendien dat een generieke sectorbrede basisset uniform bij alle Deelnemers wordt toegepast. Graag een nadere uitleg van Opdrachtgever: 1. of de 60 use cases verplicht bij iedere Deelnemer moeten worden geïmplementeerd;	Zie beantwoording op vraag 720 en de NvI-1 antwoorden 222, 295 en 566. De daarin opgenomen uitleg dient in onderlinge samenhang te worden gelezen en blijft onverkort van toepassing.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				welk deel daarvan uniform is en welk deel deelnemerspecifiek;	
722.	Bijlage 2a – eis A5	12	IT	Wordt van de opdrachtnemer verwacht dat voor iedere deelnemer een volledige log health monitoring oplossing wordt ingericht inclusief dashboards, rapportages en SLA-metingen of volstaat signalering en rapportage van afwijkingen?	Een log health monitoring-oplossing, inclusief voor de Deelnemer toegankelijke rapportages en SLA-metingen, is standaard onderdeel van de basisdienstverlening. Dit is noodzakelijk om de Deelnemer in staat te stellen onafhankelijk inzicht te houden in de volledigheid van logaanlevering mede gelet op de eigen verantwoordelijkheid van de Deelnemer onder de Cyberbeveiligingswet (NIS2), die niet volledig kan worden overgedragen aan Opdrachtnemer. Signalering van afwijkingen alleen, zonder onderliggend zelfstandig inzicht voor de Deelnemer, volstaat niet.
723.	Bijlage 2a – eis A7/A56/A122/A177	13/22/ 36/44	IT	De eisen veronderstellen beschikbaarheid van: assetinformatie, classificatie, business impact en kritieke processen. Kan Opdrachtgever bevestigen dat iedere deelnemer een actuele CMDB en classificatiemodel beschikbaar stelt?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat niet bij alle Deelnemers een volledig uitgewerkte en actuele CMDB en/of classificatiemodel aanwezig is bij aanvang. Deelnemers zijn verantwoordelijk voor het – voor zover beschikbaar – aanleveren van relevante assetinformatie, classificaties en contextinformatie. Opdrachtnemer dient om te gaan met variërende volwassenheidsniveaus en waar nodig pragmatisch te ondersteunen bij het (verder) structureren en benutten van deze informatie.
724.	Bijlage 2a – eis 82	30	IT	Wat verstaat Opdrachtgever onder “relevante Beveiligingsincidenten”. Wanneer is een beveiligingsincident relevant dat het overdrachtsrapportages vereist?	Onder “relevante Beveiligingsincidenten” worden incidenten verstaan die qua impact, ernst of potentiële gevolgen aanleiding geven tot nadere analyse, opvolging of rapportage richting Deelnemer. Dit betreft in ieder geval incidenten met prioriteit P1 en P2, en overige incidenten die structurele of bestuurlijke aandacht vereisen.
725.	Bijlage 2a – eis 102	33	IT	Hoe classificeert Opdrachtgever een ernstig beveiligingsincident?	Een ernstig beveiligingsincident betreft een incident met significante impact op de vertrouwelijkheid, integriteit of beschikbaarheid van systemen of gegevens, doorgaans corresponderend met prioriteit P1 (en in voorkomende gevallen P2) conform de afgesproken classificaties.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
726.	Bijlage 2a – eis 119	36	IT	Wat is de definitie van Opdrachtgever voor relevante beveiligingsincidentdata van decentrale overheden en provincies? Wat is de verwachting van Opdrachtnemer hoe Opdrachtgever deze verwerkt? Via welke bron komt deze informatie beschikbaar en in welk formaat?	Met "relevante beveiligingsincidentdata" wordt bedoeld op (geaggregeerde) informatie over dreigingen, incidenten en kwetsbaarheden binnen (semi-)overheidscontexten. Deze informatie kan afkomstig zijn van o.a. sectorale CSIRT's, NCSC en andere (inter)nationale bronnen. Verwacht wordt dat Opdrachtnemer deze informatie verwerkt in threat intelligence en vertaalt naar relevante duiding en toepasbare inzichten. Formaten zijn gangbaar (bijv. STIX/TAXII, JSON).
727.	Bijlage 2a – eis 124	36	IT	Hoe verhoudt eis A.124 zich tot de stelling: " Threat Intelligence voert geen structurele, operationele detectie of actieve zoekacties uit binnen de SIEM-data;"	Deze eis dient in samenhang te worden gelezen met de rol van Threat Intelligence. TI levert input, duiding en verrijking ten behoeve van detectie en respons, maar voert geen zelfstandige, continue operationele detectie of actieve zoekacties in SIEM-data uit. Die activiteiten vallen onder monitoring en threat hunting.
728.	Bijlage 2a – eis 130	37	ARCH	Naar welke systemen van de Deelnemer dient TI data te worden ontsloten?	Threat Intelligence-data dient ontsloten te worden naar relevante systemen van de Deelnemer, waaronder in ieder geval de SIEM-omgeving en – waar van toepassing – andere beveiligings- of analyseplatformen, conform de architectuur van de betreffende Deelnemer.
729.	Bijlage 2a – eis 131	37	CISO	Welke type dreigingsinformatie en onderliggende analyse, verrijking en broninformatie dient Opdrachtnemer conform BIO 2, 3 jaar te bewaren?	Het betreft dreigingsinformatie, inclusief relevante context, analyse en verrijking, voor zover noodzakelijk om te voldoen aan audit-, compliance- en verantwoordingsverplichtingen (waaronder BIO). De bewaartermijn van drie jaar geldt voor zover van toepassing en proportioneel binnen de dienstverlening. Opdrachtnemer bewaart informatie voor zover dit voortvloeit uit op hem van toepassing zijnde wettelijke verplichtingen en stelt deze informatie, waar relevant, beschikbaar ten behoeve van de Deelnemers zodat zij kunnen voldoen aan toepasselijke verplichtingen, waaronder de Archiefwet.
730.	Bijlage 2a – eis 146	39	ARCH	Bij A.146 wordt machineleesbare dreigingsinformatie geëist. Verwacht Opdrachtgever: een levering van volledige dreigingsfeeds of uitsluitend gefilterde en	Gevraagd wordt om machineleesbare, relevante en verrijkte dreigingsinformatie. Dit betreft geen verplichting tot het leveren van volledige, onbewerkte dreigingsfeeds,

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				verrijkte dreigingsinformatie relevant voor overkoepelend alle Deelnemers?	maar informatie die toepasbaar en relevant is voor de Deelnemers.
731.	Bijlage 2a – eis 154	40	ARCH	Bij A.154 wordt toegang tot onderliggende data geëist. Wordt hiermee bedoeld, export van rapportagedata of directe toegang tot SIEM-data?	Hiermee wordt bedoeld dat onderliggende data die ten grondslag ligt aan rapportages inzichtelijk en – waar passend – exporteerbaar is voor de Deelnemer. Dit impliceert geen onbeperkte of directe toegang tot alle ruwe SIEM-data van Opdrachtnemer.
732.	Bijlage 2a – eis 156	40	IT	Opdrachtnemer interpreteert deze eis gaande over de impact op incidenten op de geleverde diensten niet op beveiligingsincidenten, klopt dat?	Nee, deze interpretatie is te beperkt. De eis ziet op periodieke rapportages waarin afwijkingen, root-cause analyses, corrigerende maatregelen en de impact op de overeengekomen dienstenniveaus worden opgenomen.
733.	Bijlage 2a – eis 159	41	IT	Hoeveel maatwerkrapportages dient Opdrachtnemer rekening mee te houden per Deelnemer per jaar?	Er wordt geen vast aantal maatwerkrapportages per Deelnemer voorgeschreven. Dit wordt in onderling overleg bepaald binnen de kaders van de overeengekomen dienstverlening.
734.	Bijlage 2a – eis 161	41	IT	Opdrachtnemer stelt voor de eis van A.161 te veranderen van 5 werkdagen naar 10 werkdagen om de kwaliteit te waarborgen. Is dat akkoord?	De Aanbestedende Dienst handhaaft de gestelde termijn van 5 werkdagen.
735.	Bijlage 2a – eis 189	45	IT	Hoe wordt een "kritieke use case" uit vastgesteld?	De kwalificatie "kritieke use case" wordt bepaald op basis van risico, impact en relevantie voor de beveiligingsdoelstellingen van de Deelnemer. Dit gebeurt in afstemming tussen Deelnemer en Opdrachtnemer.
736.	Bijlage 2a – eis 70/72	27/28	IT	Kan Opdrachtgever bevestigen dat MTTC en MTTR uitsluitend betrekking hebben op activiteiten binnen de invloedssfeer van opdrachtnemer? Containment en herstel valt binnen de verantwoordelijkheid van de deelnemer zelf.	MTTC en MTTR hebben uitsluitend betrekking op activiteiten binnen de invloedssfeer van Opdrachtnemer. Acties zoals containment en herstel liggen primair bij de Deelnemer, tenzij anders overeengekomen.
737.	Bijlage 2a – eis 90	32	CISO	Bij A.90 wordt een Incidentcoördinator geëist. Kan Opdrachtgever verduidelijken of deze rol verantwoordelijk is voor SOC-coördinatie of voor volledige crisiscoördinatie van het incident	De Incidentcoördinator is verantwoordelijk voor coördinatie binnen de SOC-dienstverlening (operationele afstemming, escalatie en regie), en niet voor de volledige crisiscoördinatie van de Deelnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
738.	Bijlage 2a – 3.2.3 Basis - CSIRT activatie.	31	CISO	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de eindverantwoordelijkheid voor crisismanagement, besluitvorming en externe communicatie bij de deelnemer of diens CSIRT blijft?	De eindverantwoordelijkheid voor crisismanagement, besluitvorming en externe communicatie blijft bij de Deelnemer en/of diens CSIRT.
739.	Bijlage 2a – eis 75	29	PM	Welke sectorale CSIRT's moeten worden aangesloten?	Aansluiting wordt verwacht op relevante sectorale en nationale partijen, waaronder in ieder geval het NCSC en – indien van toepassing – sectorale CSIRT-structuren. Verdere concretisering vindt plaats per Deelnemer.
740.	Bijlage 2a – eis 212	49	INK	Worden aanvullende trainingen buiten de minimaal gevraagde sessies beschouwd als meerwerk?	Aanvullende trainingen buiten de minimaal gevraagde sessies worden beschouwd als meerwerk, tenzij anders overeengekomen in de Nadere Overeenkomst.
741.	03 - Bijlage 3 - Tarieflijst v1.0	Tarieven	INK	Begrijpen wij correct dat voor de optionele diensten Vulnerability Management, Threat Hunting, Forensics en Situational Awareness geen afzonderlijke eenmalige implementatie- of onboardingkosten mogen worden berekend en dat deze uitsluitend via de geoffreerde PxQ-tarieven worden afgerekend?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat voor optionele diensten zoals Vulnerability Management, Threat Hunting, Forensics en Situational Awareness geen afzonderlijke eenmalige implementatie- of onboardingkosten als separate prijsregel in de Tarieflijst zijn voorzien. Eventuele inspanningen voor onboarding of implementatie dienen, voor zover van toepassing, te worden verdisconteerd in de geoffreerde tarieven (bijvoorbeeld binnen PxQ-tarieven of andere daarvoor bestemde posten in de Tarieflijst). Uitgangspunt blijft dat uitsluitend de in de Tarieflijst opgenomen tarieven in rekening mogen worden gebracht.
742.	03 - Bijlage 3 - Tarieflijst v1.0	Tarieven	INK	Gaat opdrachtnemer akkoord dat we de uitgangspunten voor de tarievenlijst opnemen in de beantwoordingsdocumenten?	Nee. De Tarieflijst dient volledig, zelfstandig en zonder aanvullende toelichting of aannames te worden ingevuld en ingediend. De beoordeling van de inschrijving vindt uitsluitend plaats op basis van de ingevulde Tarieflijst conform de voorgeschreven systematiek.
743.	Bericht bij NvI 1	N.v.t.	INK	Naar aanleiding van het feit dat de beantwoording van de eerste Nota van Inlichtingen later heeft plaatsgevonden	De Aanbestedende Dienst heeft kennisgenomen van het verzoek. Op dit moment ziet de Aanbestedende Dienst

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				dan oorspronkelijk voorzien, heeft de aanbestedende dienst de termijn voor het indienen van vragen voor de tweede Nota van Inlichtingen verlengd. Wij waarderen deze tegemoetkoming. Wij constateren echter dat de uiterste inschrijvingsdatum ongewijzigd is gebleven. Hierdoor resteert voor inschrijvers feitelijk minder tijd om de antwoorden uit zowel de eerste als de tweede Nota van Inlichtingen zorgvuldig te analyseren, de impact daarvan op de aanbidding te beoordelen en eventuele benodigde aanpassingen in de inschrijving door te voeren. Is de aanbestedende dienst bereid de uiterste inschrijvingsdatum eveneens te verlengen, zodat inschrijvers voldoende gelegenheid hebben om de verstrekte inlichtingen zorgvuldig te verwerken in hun aanbidding en een kwalitatief hoogwaardige en volledig onderbouwde inschrijving in te dienen?	geen aanleiding om de uiterste inschrijvingsdatum aan te passen. De planning is vastgesteld met inachtneming van de aard en omvang van de opdracht en de reeds geboden mogelijkheid tot het stellen van vragen. De Aanbestedende Dienst is van oordeel dat inschrijvers hiermee over voldoende gelegenheid beschikken om een zorgvuldige en volledige inschrijving in te dienen.
744.	Vraag 169 en vraag 571		INK	Wij constateren een tegenstrijdigheid tussen de beantwoording van vraag 169 en vraag 571 inzake de paginalimiet. Om een gelijk speelveld voor alle inschrijvers te waarborgen verzoeken wij u te bevestigen welke interpretatie leidend is en hoe het voorblad, de inhoudsopgave en eventuele scheidingspagina's moeten worden meegeteld bij de beoordeling van de maximale documentomvang.	Zie antwoord op NvI-2 vraag 630.
745.	57, 143, 513		INK	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat reeds rechtsgeldig overeengekomen Diensten, volumes, opties en uitbreidingsmogelijkheden binnen een bestaande Nadere Overeenkomst mogen worden uitgevoerd, ook indien de feitelijke afname daarvan plaatsvindt nadat de maximale waarde van de Raamovereenkomst is bereikt, mits deze afname reeds vóór het bereiken van die maximale waarde contractueel en financieel was voorzien? Zonder deze verduidelijking bestaat het risico dat een Deelnemer een reeds overeengekomen dienstverlening niet volledig kan afnemen, terwijl Opdrachtnemer daarvoor wel capaciteit en middelen heeft gereserveerd.	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat de maximale waarde van de Raamovereenkomst een plafond betreft voor het aangaan van nieuwe verplichtingen. Reeds rechtsgeldig gesloten Nadere Overeenkomsten blijven onverkort van kracht conform de daarin gemaakte afspraken. Uitvoering van reeds contractueel overeengekomen prestaties binnen een Nadere Overeenkomst blijft mogelijk, mits deze verplichtingen vóór het bereiken van de maximale waarde rechtsgeldig zijn aangegaan. Er kunnen na het bereiken van deze maximale waarde geen

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					nieuwe verplichtingen meer onder de Raamovereenkomst worden aangegaan.
746.	518		AANB/INK	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat een termijn uitsluitend als Fatale termijn geldt indien deze in de betreffende Nadere Overeenkomst of SLA individueel, expliciet en ondubbelzinnig als zodanig is aangemerkt? Gezien de uiteenlopende omgevingen, afhankelijkheden en volwassenheidsniveaus van de Deelnemers is een generieke kwalificatie niet proportioneel. Kan bovendien worden bevestigd dat een overschrijding geen verzuim oplevert voor zover deze is veroorzaakt door ontbrekende informatie, onvoldoende medewerking, vertraagde besluitvorming, technische beperkingen of handelen of nalaten van de Deelnemer of een derde?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat een termijn uitsluitend als fataal geldt indien deze expliciet en ondubbelzinnig als zodanig is aangemerkt in de toepasselijke contractdocumentatie (zoals Nadere Overeenkomst en/of SLA). Voor zover overschrijding aantoonbaar wordt veroorzaakt door factoren buiten de invloedsfeer van Opdrachtnemer (zoals ontbrekende informatie, onvoldoende medewerking, afhankelijkheden of beperkingen bij Deelnemer of derden), wordt dit betrokken bij de beoordeling van eventuele tekortkomingen en de toepassing van remedies.
747.	519		AANB	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat "redelijkerwijs moet zijn" uitsluitend betrekking heeft op gebruik dat objectief en voldoende kenbaar voortvloeit uit de aanbestedingsstukken, de Inschrijving en de toepasselijke Nadere Overeenkomst? Opdrachtnemer moet de scope en risico's kunnen vaststellen en beprijzen en kan daarom niet verantwoordelijk worden gehouden voor niet-gedocumenteerde verwachtingen of eenzijdig verondersteld gebruik door individuele Deelnemers.	Met "redelijkerwijs moet zijn" wordt bedoeld op hetgeen objectief volgt uit de aanbestedingsstukken, de Inschrijving en de Nadere Overeenkomst. De Aanbestedende Dienst beoogt geen open norm die leidt tot onbegrensde of niet-voorzienbare verplichtingen voor Opdrachtnemer.
748.	520		AANB	Omdat onder de Raamovereenkomst meerdere Deelnemers afzonderlijke auditrechten kunnen uitoefenen, kan Opdrachtnemer worden geconfronteerd met gelijktijdige of inhoudelijk overlappende audits. Is de Aanbestedende Dienst daarom bereid één gecoördineerd auditregime vast te leggen, waarbij bestaande ISO-certificeringen, ISAE- of SOC-rapportages en andere onafhankelijke assurance eerst worden gebruikt, audits van Deelnemers waar mogelijk worden gecombineerd en herhaling van een reeds uitgevoerde controle uitsluitend plaatsvindt bij nieuwe concrete omstandigheden?	De Aanbestedende Dienst onderkent het belang van doelmatigheid en proportionaliteit bij audits. Bestaande assurance (zoals ISO-, ISAE- of SOC-rapportages) kan worden benut. Afstemming en waar mogelijk coördinatie van audits ligt voor de hand, maar Deelnemers behouden hun eigen auditrechten. Herhaling van audits wordt waar mogelijk voorkomen, tenzij daar een concrete aanleiding toe bestaat.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
749.	524		AANB	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat de garantietermijn uitsluitend geldt voor afzonderlijk opgeleverde en geaccepteerde Producten of concrete deliverables en niet voor de doorlopende SOC-, monitoring-, analyse- en adviesdiensten? Deze diensten worden gedurende de looptijd beheerst door de overeengekomen SLA en serviceverplichtingen. Een aanvullende garantieperiode na iedere maandelijkse dienstverlening zou leiden tot een onduidelijke en potentieel telkens opnieuw aanvangende herstelverplichting.	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat een garantietermijn ziet op afzonderlijke, opgeleverde en geaccepteerde producten of deliverables. Doorlopende dienstverlening (zoals SOC-, monitoring- en analysediensten) wordt beheerst via SLA's en serviceverplichtingen, niet via een afzonderlijke garantietermijn per periode.
750.	537		AANB	De aanvullende limiet van EUR 12,5 miljoen per contractjaar staat niet in redelijke verhouding tot de waarde van de dienstverlening die een individuele Deelnemer afneemt en creëert een concernbreed risico voor schade die mogelijk binnen één Nadere Overeenkomst ontstaat. Kan de Aanbestedende Dienst de limiet differentiëren door als primaire limiet de Vergoeding onder de schadeveroorzakende Nadere Overeenkomst te hanteren, met uitsluitend een hogere raamovereenkomstbrede limiet indien één gebeurtenis aantoonbaar meerdere Deelnemers raakt? Subsidiair verzoeken wij de jaarlimiet te verlagen tot maximaal tweemaal de limiet per gebeurtenis, derhalve EUR 10 miljoen per contractjaar.	De Aanbestedende Dienst handhaaft de in de aanbestedingsstukken opgenomen aansprakelijkheidsregeling. De gekozen systematiek is beoordeeld op proportionaliteit in relatie tot de aard en risico's van de opdracht. Er wordt geen aanpassing doorgevoerd.
751.	Bijlage 2c §3.2, in samenhang met Bijlage 4	226	INK	Kan Opdrachtgever bevestigen dat per Nadere Overeenkomst vóór aanvang van de dienstverlening een door Deelnemer en Opdrachtnemer geaccordeerd use-caseregister wordt vastgesteld, waarin iedere use case ten minste een uniek nummer, scope, relevante databronnen en acceptatiestatus krijgt, en dat uitsluitend toevoegingen aan dit register meetellen bij de jaarlijkse inbegrepen groei van 10%?	Per Nadere Overeenkomst wordt een initiële set use cases vastgesteld en beheerd in afstemming tussen Deelnemer en Opdrachtnemer. De wijze van vastlegging kan gestructureerd plaatsvinden, bijvoorbeeld in een register met elementen zoals scope, status en identificatie, maar de exacte vormgeving is niet voorgeschreven. De jaarlijkse groei van 10% heeft uitsluitend betrekking op nieuwe use cases ten opzichte van de per Deelnemer vastgestelde initiële set use cases bij aanvang van de Nadere Overeenkomst. Deze 10% betreft een indicatieve bandbreedte binnen het basistarief voor doorontwikkeling en vormt geen harde verplichting of separate

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					administratieve afbakening via een specifiek registerformat. De wijze van registreren of administreren van use cases doet geen afbreuk aan de contractuele systematiek voor vaststelling van de initiële set en de daarop gebaseerde groei.
752.	Bijlage 2a – Service Levels, in samenhang met Bijlage 2b	189–190	INK	Kan Opdrachtgever verduidelijken hoe het uitgangspunt uit het antwoord op vraag 152 — dat Opdrachtnemer uitsluitend wordt aangesproken op prestaties binnen zijn invloedssfeer — operationeel wordt toegepast op SLA-metingen en Service Credits wanneer tijdige logaanlevering, toegang, mandaat, besluitvorming of medewerking van een Deelnemer of derde ontbreekt?	Het uitgangspunt dat Opdrachtnemer uitsluitend wordt aangesproken op prestaties binnen zijn invloedssfeer geldt ook voor SLA-metingen en eventuele service credits. Afhankelijkheden zoals tijdige logaanlevering, toegang, mandaat en medewerking van Deelnemer of derden worden hierbij betrokken.
753.	Bijlage 2a §1.4	163	INK	Kan Opdrachtgever verduidelijken of onder ‘maandelijkse vergoeding’ voor de berekening van een Service Credit uitsluitend de vergoeding voor de getroffen dienst bij de betreffende Deelnemer wordt verstaan, en welk maximaal cumulatief percentage per maand en per Nadere Overeenkomst geldt indien meerdere SLA-parameters in dezelfde periode worden overschreden?	Onder “maandelijkse vergoeding” wordt verstaan de vergoeding voor de betreffende dienst bij de betreffende Deelnemer waarop de SLA betrekking heeft. Eventuele cumulatie van service credits vindt plaats binnen de kaders zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken. Er worden geen aanvullende plafonds geïntroduceerd buiten hetgeen reeds is bepaald.
754.	algemeen		IT	Kan de aanbestedende dienst aangeven van hoeveel use cases per deelnemer gemiddeld wordt uitgegaan bij aanvang van de dienstverlening en welke bandbreedte u realistisch acht gedurende de contractduur?	De Aanbestedende Dienst hanteert geen vaste aantallen per Deelnemer. Eerder genoemde aantallen (zoals 60) zijn indicatief en dienen als referentiekader, geen harde verplichting. De feitelijke invulling wordt per Deelnemer bepaald en kan variëren afhankelijk van context, volwassenheid en risico's.
755.	algemeen		IT	Kan Opdrachtgever bevestigen dat use cases mogen worden gedefinieerd en beheerd op basis van MITRE ATT&CK-technieken en -subtechnieken, waarbij één use case één of meerdere detecties kan bevatten die gezamenlijk gericht zijn op het detecteren van een specifieke ATT&CK-techniek? En zo niet, vanuit welk framework of sturingskader mogen deze usecases worden opgebouwd?	Het staat Opdrachtnemer vrij om use cases te structureren en te onderbouwen met gangbare frameworks zoals MITRE ATT&CK, mits dit aansluit bij de gevraagde functionaliteit en doelstellingen. Andere gelijkwaardige methodieken zijn eveneens toegestaan.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.		Vraag	Antwoord
756.	algemeen		ARCH	Indien gedurende de contractperiode aanvullende databronnen worden aangesloten, wordt dit beschouwd als uitbreiding van een bestaande use case of als aanvullende dienstverlening?	Het aansluiten van aanvullende databronnen wordt in beginsel aangemerkt als onderdeel van de reguliere SOC-dienstverlening en valt, voor zover passend binnen bestaande use cases, onder use case management en de overeengekomen dienstverlening. Het prijsmodel is niet gebaseerd op het aantal databronnen en kent geen afzonderlijke tarifiering per bron. Het uitgangspunt is dat verrijking, uitbreiding of optimalisatie van bestaande use cases – waaronder het toevoegen van databronnen – is inbegrepen in de dienstverlening, tenzij sprake is van een expliciet en aantoonbaar nieuwe use case of een aantoonbare structurele uitbreiding van de scope zoals gedefinieerd in de aanbestedingsdocumenten. Alleen indien sprake is van een dergelijke scope-uitbreiding die niet reeds onder de bestaande use case-structuur of implementatie/onboardingactiviteiten valt, kan dit worden aangemerkt als aanvullende dienstverlening. Verrekening vindt in dat geval uitsluitend plaats conform de Tarieflijst (PxQ), voor zover en op de wijze daarin expliciet voorzien. Toelichtingen van Inschrijver kunnen niet leiden tot een afwijking van dit uitgangspunt en vormen geen basis voor aanvullende prijsafspraken of interpretatie van meerwerk.
757.	algemeen		PM	Kunt u aangeven bij wie de kwalificatie van de usecase komt te liggen? Is dit bij u als opdrachtgever, de deelnemer, of de inschrijver?	De kwalificatie en prioritering van use cases vindt plaats in afstemming tussen Deelnemer en Opdrachtnemer, binnen de kaders van de aanbestedingsstukken. De Deelnemer is daarbij leidend vanuit risicoperspectief en context; Opdrachtnemer levert inhoudelijke expertise en advies.
758.	NVI 1, vraag 262 (p. 40)		AANB	Kan Aanbestedende Dienst voorbeelden geven van situaties waarin zij dit gerechtvaardigd acht?	Aanbestedende Dienst doelt op situaties waarin toepassing van de betreffende bepaling noodzakelijk is om de continuïteit, veiligheid of rechtmatigheid van de dienstverlening te borgen. Voorbeelden zijn onder meer:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					• (i) ernstige of herhaalde tekortkomingen in de uitvoering die directe impact hebben op de beveiliging van de Deelnemer; • (ii) situaties waarin wettelijke verplichtingen (zoals NIS2/BIO) onmiddellijke interventie vereisen; • (iii) materiële risico's voor de integriteit of beschikbaarheid van systemen en data. Toepassing vindt steeds proportioneel en gemotiveerd plaats.
759.	NVI 1, vraag 263 (p. 43)		AANB	Naar aanleiding van het antwoord op NVI-vraag 263 verzoekt Inschrijver Aanbestedende Dienst te bevestigen dat bij voortijdige beëindiging aantoonbare niet-afbouwbare derde-partijkosten en andere kosten van Inschrijver conform artikel 30.8 ARBIT-2022 worden vergoed. Kunt u dit bevestigen en de aanbestedingsstukken dienovereenkomstig aanpassen?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat bij voortijdige beëindiging als bedoeld in artikel 30.6 ARBIT-2022 (tussentijdse opzegging) de regeling uit artikel 30.8 ARBIT-2022 van toepassing is. Aantoonbare, redelijk gemaakte en niet-afbouwbare kosten komen voor vergoeding in aanmerking, conform de daarin opgenomen voorwaarden. Aanpassing van de aanbestedingsstukken is niet nodig.
760.	NVI 1, vraag 270 (p. 87)		INK	Naar aanleiding van het antwoord op deze vraag verwijst Aanbestedende Dienst naar het antwoord op NVI-vraag 173. Inschrijver begrijpt echter niet volledig hoe deze verwijzing zich verhoudt tot de gestelde vraag. NVI-vraag 173 ziet primair op centraal beheer en hergebruik van use cases, terwijl de onderhavige vraag ziet op de IE-rechtelijke reikwijdte van artikel 8.1(a) ARBIT-2022 en de kwalificatie van standaard detectieregels, use cases, playbooks, algoritmen, threat intelligence, tooling en platformcomponenten. Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat de verwijzing naar NVI-vraag 173 niet correct is en bedoelt was te verwijzen naar NVI-vraag 250. In NVI-vraag 250 wordt namelijk onderscheid gemaakt tussen generieke componenten enerzijds en specifiek voor een Deelnemer ontwikkeld of ingericht maatwerk anderzijds. Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat artikel 8.1(a) niet	De verwijzing naar vraag 173 was niet volledig passend. Inschrijver dient uit te gaan van de lijn zoals bedoeld in vraag 250: • Generieke componenten (zoals standaard detectieregels, generieke use cases, playbooks, algoritmen en tooling) blijven eigendom van Opdrachtnemer; • Specifiek voor een Deelnemer ontwikkeld maatwerk valt onder artikel 8.1(a) ARBIT-2022. Configuratie of toepassing van generieke componenten bij een Deelnemer leidt niet tot overdracht van IE-rechten daarop.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				ziet op door Opdrachtnemer ontwikkelde generieke detectieregels, use cases, playbooks, algoritmen, threat intelligence, tooling en platformcomponenten, ook niet indien deze in het kader van de dienstverlening voor een Deelnemer worden geconfigureerd of aangepast?	
761.	NVI 1, vraag 276 (p. 101)		AANB	Naar aanleiding van het antwoord op NVI-vraag 276 verzoekt Inschrijver Aanbestedende Dienst artikel 15.5 aan te vullen met een opschortingsrecht bij een materiële onbetwiste betalingsachterstand van meer dan 90 dagen na hersteltermijn. Kunt u dit bevestigen en de aanbestedingsstukken dienovereenkomstig aanpassen?	Aanbestedende Dienst handhaaft de huidige contractsystematiek. Een generiek opschortingsrecht bij betalingsachterstand wordt niet toegevoegd. Partijen dienen geschillen en betalingsvraagstukken in onderling overleg en conform de Raamovereenkomst op te lossen.
762.	NVI 1, vraag 278 (p. 105)		INK	Naar aanleiding van het antwoord op NVI-vraag 186 en 278 verzoekt Inschrijver Aanbestedende Dienst toe te lichten hoe u de proportionaliteit van het boetebeding afweegt, mede gezien het feit dat meerdere partijen om verlanging van het boetebeding hebben verzocht. Bent u bereid uw standpunt te heroverwegen?	De proportionaliteit van het boetebeding is beoordeeld in relatie tot de kritische aard van de gevraagde SOC-dienstverlening (continuïteit en beveiliging). Aanbestedende Dienst ziet geen aanleiding het boetebeding aan te passen en handhaaft haar standpunt.
763.	NVI 1, vraag 284 (p. 124)		AANB	Aanbestedende Dienst handhaaft voor persoons- en zaakschade de aansprakelijkheidslimiet van € 1.250.000 per gebeurtenis, zonder beperking van het aantal gebeurtenissen. Hierdoor kan de totale aansprakelijkheid voor zaakschade in de praktijk onbeperkt oplopen. Inschrijver acht dit disproportioneel gelet op de Gids Proportionaliteit, waarin is opgenomen dat aansprakelijkheidsregelingen in redelijke verhouding moeten staan tot de aard en omvang van de opdracht. Daarnaast is onbeperkte cumulatie van aanspraken voor zaakschade in de praktijk niet of slechts beperkt verzekeraar binnen de gebruikelijke voorwaarden van bedrijfsaansprakelijkheidsverzekeringen. Kan Aanbestedende Dienst daarom alsnog bevestigen dat de aansprakelijkheid voor zaakschade als bedoeld in artikel 26.2 ARBIT-2022 wordt beperkt tot maximaal: € 1.250.000 per gebeurtenis; en maximaal twee schadeveroorzakende gebeurtenissen per	Aanbestedende Dienst handhaaft de aansprakelijkheidsregeling zoals opgenomen. De gekozen systematiek wordt proportioneel geacht gezien de aard en risico's van de dienstverlening. Er wordt geen aanvullende beperking op het aantal gebeurtenissen per contractjaar opgenomen. Persoons- en zaakschade en daaruit voortvloeiende schade vallen doorgaans onder de dekking van een aansprakelijkheidsverzekering bedrijven (AVB). Voor de hoogte van de maximale aansprakelijkheid is derhalve aansluiting gezocht bij het daarvoor gebruikelijk in de IT-markt verzekerde bedrag van 1.250.000 euro per gebeurtenis.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				contractjaar, zodat de maximale aansprakelijkheid voor zaakschade per contractjaar € 2.500.000 bedraagt? Indien Aanbestedende Dienst dit niet kan bevestigen, verzoeken wij toe te lichten waarom onbeperkte cumulatie van zaakschade in het licht van de Gids Proportionaliteit en de gebruikelijke verzekeraarbaarheid van dergelijke risico's noodzakelijk en proportioneel wordt geacht.	
764.	NVI 1, vraag 285 (p. 125)		AANB	In antwoord op vraag 287 wordt de aansprakelijkheid voor overige schade beperkt tot € 5.000.000 per gebeurtenis en € 12.500.000 per contractjaar. In antwoord op vraag 287 wordt echter niet bevestigd dat deze limieten per individuele Nadere Overeenkomst gelden. Inschrijver begrijpt hieruit dat de genoemde aansprakelijkheidslimieten op het niveau van de Raamovereenkomst gelden en derhalve gezamenlijk worden gedeeld door alle Deelnemers. Kan Aanbestedende Dienst bevestigen of deze interpretatie juist is? Daarnaast merkt inschrijver op dat u in uw antwoord de aansprakelijkheid enkel afweegt naar de kritische beveiligingsfunctie van de dienst. Tegelijkertijd vereist de Gids Proportionaliteit expliciet dat ook wordt gekeken naar de in de markt gebruikelijke aansprakelijkheidsregelingen. U lijkt deze afweging in het geheel niet te maken. Kunt u derhalve uw antwoord heroverwegen en de totale aansprakelijkheid beperken tot 3.5 MIO per gebeurtenis en 7 MIO per contractjaar?	De genoemde aansprakelijkheidslimieten gelden op het niveau van de Raamovereenkomst en zijn daarmee niet beperkt tot één afzonderlijke Nadere Overeenkomst. Aanbestedende Dienst ziet geen aanleiding deze systematiek aan te passen. Vanwege de samenhang van de Nadere overeenkomsten onder de Raamovereenkomst die met een (1) opdrachtnemer wordt gesloten acht Aanbestedende dienst het proportioneel om deze maximale aansprakelijkheidsbedragen te hanteren. Er is hierbij rekening gehouden met de omstandigheid dat een tekortkoming in de nakoming van de verplichtingen impact kan hebben op meerdere of, in het meest verstrekkende geval, alle Nadere overeenkomsten.
765.	NVI 1, vraag 286 (p. 125)		286	In antwoord op NVI-vraag 45 wijst Aanbestedende Dienst het verzoek inzake artikel 26.4 sub d ARBIT-2022 af. Uit het antwoord blijkt echter niet waarom Aanbestedende Dienst niet kan instemmen met: beperking van verhaal van een toezichthouderboete tot	Aanbestedende Dienst handhaaft artikel 26.4 ARBIT-2022. Verhaal van toezichthouderboetes vindt plaats binnen de kaders van toerekenbaarheid zoals opgenomen in de Raamovereenkomst. Het beschermen van natuurlijke personen bij het verwerken van persoonsgegevens is een grondrecht. Schending van dit

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				het gedeelte dat rechtstreeks en aantoonbaar voortvloeit uit een aan Opdrachtnemer toerekenbare tekortkoming; en maximering van deze aansprakelijkheid tot een proportioneel en voor Opdrachtnemer verzekeraar bedrag. Zonder deze beperkingen kan Opdrachtnemer worden blootgesteld aan onbeperkte aansprakelijkheid voor een boete die geheel of gedeeltelijk voortvloeit uit handelen, nalaten of instructies van de Deelnemer als verwerkingsverantwoordelijke. Een dergelijk risico ligt niet volledig binnen de invloedssfeer van Opdrachtnemer en is niet zonder meer verzekeraar. Kan Aanbestedende Dienst haar standpunt daarom heroverwegen en alsnog bevestigen dat verhaal uitsluitend mogelijk is voor zover de boete rechtstreeks en aantoonbaar is veroorzaakt door een toerekenbare tekortkoming van Opdrachtnemer, en dat deze aansprakelijkheid wordt beperkt tot een verzekeraar maximumbedrag? Indien Aanbestedende Dienst dit verzoek niet overneemt, verzoeken wij Aanbestedende Dienst per onderdeel concreet te motiveren: a. waarom ook het deel van een boete dat niet aan Opdrachtnemer kan worden toegerekend voor rekening van Opdrachtnemer zou mogen komen; b. waarom voor deze schadecategorie geen aansprakelijkheidsmaximum geldt; en c. waarom deze risicoverdeling, mede gelet op de beïnvloedbaarheid en verzekeraarheid van het risico, proportioneel wordt geacht.	grondrecht kan leiden tot ernstige schade bij natuurlijke personen. Door snelle technologische ontwikkelingen en globalisering zijn de afgelopen periode nieuwe uitdagingen voor het beschermen van persoonsgegevens ontstaan. De mate waarin persoonsgegevens worden verzameld en gedeeld, is significant toegenomen. Met de Europese Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) is in 2018 daarom een krachtiger beschermingsregime geïntroduceerd. De krachtiger bescherming van persoonsgegevens heeft geleid tot een substantiële toename van de financiële risico's van het verwerken van persoonsgegevens. Niet alleen omdat de toezichthouder veel hogere boetes kan opleggen, maar ook vanwege de toegenomen kosten die zijn gemoeid met het vergoeden, voorkomen en beperken van door betrokkenen te lijden schade. Voor het verdelen van aansprakelijkheid voor privacyschendingen is in de ARBIT aansluiting gezocht bij de aansprakelijkheidsverdeling in de AVG. Kort gezegd komt dit neer op toedeling volgens het adagium 'de vervuiler betaalt'. Een verwerkingsverantwoordelijke is aansprakelijk, tenzij de verwerker niet heeft voldaan aan de specifiek tot verwerkers gerichte verplichtingen van de AVG/Richtlijn gegevensbescherming politie en justitie, of buiten, dan wel in strijd met, de rechtmatige instructies van de verwerkingsverantwoordelijke heeft gehandeld (doorgaans vastgelegd in een verwerkersovereenkomst). Maximeren van aansprakelijkheid van verwerkers zou afbreuk doen aan het met de AVG beoogde doeltreffende, evenredige en afschrikkende sanctioneren van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens. Tot slot is ter verduidelijking uitdrukkelijk bepaald dat het begrip schade mede door de toezichthouder opgelegde boetes omvat.
766.	NVI 1, vraag 289 (p. 138)		AANB	Naar aanleiding van het antwoord op NVI-vraag 289 verzoekt Inschrijver Aanbestedende Dienst het ontbindingsrecht bij zeggenschapswijziging te beperken tot aantoonbaar materieel nadeel of objectief	Aanbestedende Dienst handhaaft het ontbindingsrecht bij zeggenschapswijziging. Dit recht wordt in de praktijk proportioneel toegepast en zal worden beoordeeld op basis van de concrete omstandigheden van het geval.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				gerechtvaardigde bezwaren. Kunt u dit bevestigen en de aanbestedingsstukken dienovereenkomstig aanpassen?	
767.	NVI 1, vraag 294 (p. 154)		AANB	Kan Aanbestedende Dienst aanleiding van het antwoord op NVI-vraag 294 verduidelijken in welke gevallen zijn ontbinding wel mogelijk acht? Inschrijver zoekt vooral duidelijkheid over de wijze waarop wordt omgegaan met deze bepaling.	Ontbinding kan onder meer aan de orde zijn bij: • wezenlijke tekortkomingen in de uitvoering; • structureel niet behalen van kritische service levels; • situaties waarin voortzetting redelijkerwijs niet kan worden verlangd. Toepassing geschiedt conform de overeenkomst en met inachtneming van proportionaliteit.
768.	NVI 1, vraag 305 (p. 58)		INK	Inschrijver acht deze systematiek enkel passend bij niet-nakoming van specifieke service levels binnen vooraf overeengekomen kaders. Het is echter niet gebruikelijk om ook service credits of een contractuele boete overeen te komen ter zake van de implementatie. Is Aanbestedende Dienst derhalve bereid om deze voor de implementatie buiten toepassing te laten?	Aanbestedende Dienst handhaaft de mogelijkheid van service credits en/of boetes voor implementatiefasen voor zover deze expliciet zijn gekoppeld aan overeengekomen prestaties. Er wordt geen generieke uitzondering voor implementatie opgenomen.
769.	NVI 1, vraag 306 (p. 61)		INK	Naar aanleiding van het antwoord op NVI-vraag 306 verzoekt Inschrijver Aanbestedende Dienst de boete te schrappen of proportioneel te maximaliseren en samenloop met schadevergoeding uit te sluiten. Kunt u dit bevestigen en de aanbestedingsstukken dienovereenkomstig aanpassen?	Aanbestedende Dienst handhaaft de opgenomen boeteregeling. Samenloop met schadevergoeding wordt beheerst door de contractuele bepalingen zoals opgenomen in de overeenkomst.
770.	NVI 1, vraag 309 (p. 164)		INK	Inschrijver acht de samenwerking wel erg eenzijdig op het moment dat zij wel het risico loopt op allerlei service credits bij minimale non performance, terwijl anderzijds geen bonusregeling bestaat in het geval van overperformance op specifieke KPI's. Inschrijver acht de samenwerking daarmee niet in balans en stelt - ook gezien uw andere antwoorden - voor om dit antwoord te heroverwegen. Bent u daartoe bereid?	Aanbestedende Dienst onderkent het belang van een evenwichtige samenwerking, maar kiest ervoor geen bonusregeling op te nemen. De focus ligt op het borgen van minimale prestatieniveaus via SLA's en service credits.
771.	NVI 1, vraag 316 (p. 168)		INK	Naar aanleiding van het antwoord op NVI-vraag 316 geeft Aanbestedende Dienst eigenlijk toe dat het hiermee	Voor de betreffende verplichting geldt dat deze naar zijn aard een inspanningsverplichting betreft, tenzij expliciet

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
				om een inspanningsverplichting en niet om een resultaatsverplichting gaat. Kunt u dit - gezien uw antwoord - bevestigen?	anders als resultaatsverplichting is geformuleerd in de aanbestedingsstukken.
772.	NVI vraag 310		INK	In antwoord op NVI-vraag 310 geeft Aanbestedende Dienst aan dat service credits zijn gekoppeld aan het niet behalen van service levels ongeacht de mate van toerekenbaarheid. Kan Aanbestedende Dienst toelichten waarom deze systematiek proportioneel wordt geacht indien een overschrijding slechts gedeeltelijk aan Opdrachtnemer kan worden toegerekend? Is Aanbestedende Dienst bereid om een Service Credit enkel van toepassing te laten zijn op het moment dat het niet behalen van een SL volledig aan Inschrijver is toe te rekenen? Immers, enkel in die situatie heeft inschrijver volledige invloed gehad op het behalen van het service level.	Service credits zijn gekoppeld aan het niet behalen van service levels, ongeacht volledige toerekenbaarheid. Dit wordt proportioneel geacht omdat: • (i) de service levels het overeengekomen prestatieniveau reflecteren; • (ii) Opdrachtnemer verantwoordelijk is voor regie en signalering binnen de keten. Wel geldt dat bij aantoonbare afhankelijkheden buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer dit in de beoordeling wordt meegewogen, conform de contractuele bepalingen.
773.				In de Nota van Inlichtingen 1 wordt op vraag 17 geantwoord dat de opsomming van OT-protocollen bij Kerncompetentie 4 "niet limitatief" is bedoeld en dat aantoonbare ervaring met functioneel vergelijkbare OT-protocollen volstaat, mits aan de overige eisen van Kerncompetentie 4 wordt voldaan. Op vraag 76 wordt daarentegen geantwoord dat de drie onderdelen (Modbus/TCP, DNP3 en IEC 61850 of BACnet of vergelijkbaar) "cumulatief" zijn opgenomen en binnen één referentieopdracht aantoonbaar moeten zijn. Deze antwoorden zijn niet met elkaar te verenigen. Omdat het een geschiktheidseis betreft waarvan het niet voldoen tot uitsluiting leidt, verzoeken wij u in de Nota van Inlichtingen 2 eenduidig vast te stellen welke uitleg geldt. Gelet op het antwoord op vraag 17 en de tekst "(of vergelijkbaar)" in de Aanbestedingsleidraad gaan wij er vooralsnog van uit dat ervaring met één of meer functioneel vergelijkbare OT-protocollen volstaat, mits aan de overige eisen van Kerncompetentie 4 wordt voldaan.	De beantwoording in NVI-1 dient als volgt eenduidig te worden gelezen. De opsomming van OT-protocollen in Kerncompetentie 4 is niet-limitatief voor wat betreft de genoemde voorbeelden; het betreft referentieprotocollen die de relevante OT-domeinen illustreren. Tegelijkertijd geldt dat Kerncompetentie 4 cumulatief moet worden aangetoond binnen één referentieopdracht, in die zin dat de referentie aantoonbare ervaring moet tonen met OT-omgevingen waarin meerdere relevante OT-protocoltypen binnen het domein zijn toegepast. De term "of vergelijkbaar" ziet daarbij op functioneel equivalente OT-protocollen binnen dezelfde toepassingsdomeinen (zoals industriële automatisering, energie/distributie of gebouwbeheer). Dit betekent dat niet uitsluitend de exact genoemde protocollen vereist zijn, maar dat gelijkwaardige protocollen binnen die OT-domeinen eveneens volstaan, mits de referentie aantoonbaar de breedte van OT-protocoltoepassing binnen één opdracht dekt. Hiermee geldt dat:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					• de genoemde protocollen geen limitatieve lijst vormen (geen uitsluiting op naam), én • de eis wel vereist dat binnen één referentieopdracht ervaring is opgedaan met meerdere relevante OT-protocoltoepassingen binnen het OT-domein.
774.				De Aanbestedende Dienst heeft de Nota van Inlichtingen (NvI-1 en NvI-2) gepubliceerd. Kan worden bevestigd hoe deze NvI's zich verhouden tot de aanbestedingsdocumenten en wat het moment van verwerking hiervan is richting contractering?	De Nota van Inlichtingen (NvI-1 en NvI-2) vormt een integraal onderdeel van de aanbestedingsdocumenten en dient in onderlinge samenhang te worden gelezen met de oorspronkelijke aanbestedingsstukken. Voor zover antwoorden in de NvI leiden tot verduidelijking, precisering of nadere uitleg van de oorspronkelijke documenten, prevaleren de in de NvI opgenomen antwoorden. De aanbestedingsstukken worden geacht daarmee te zijn uitgelegd en/of aangevuld binnen de kaders van de aanbestedingsprocedure. De Aanbestedende Dienst voert voorafgaand aan de contractering een laatste integrale consistentie- en tekstuele controle uit op de aanbestedingsdocumenten, inclusief verwerking van de NvI. Deze controle betreft uitsluitend redactionele en harmoniserende aanpassingen en leidt niet tot inhoudelijke wijzigingen van de aanbestedingsvoorwaarden of de gunningssystematiek.
775.				De Aanbestedende Dienst heeft geconstateerd dat in Bijlage 4 – SOC Use Case Roadmap (versie 1.0) nog interne commentaren waren opgenomen die niet bestemd waren voor externe publicatie. Deze zijn verwijderd. Kan worden toegelicht wat dit betekent voor de geldende versie van de bijlage?	De Aanbestedende Dienst heeft vastgesteld dat in Bijlage 4 – SOC Use Case Roadmap (versie 1.0) per abuis interne commentaren zichtbaar waren die geen onderdeel vormen van de aanbestedingsdocumenten. Deze commentaren zijn verwijderd. Er wordt een gecorrigeerde en gezuiverde versie van Bijlage 4 gepubliceerd. Deze vervangt de eerder gepubliceerde versie volledig. De inhoudelijke strekking, systematiek en functie van de SOC Use Case Roadmap blijven ongewijzigd. De gecorrigeerde bijlage dient te worden gehanteerd als onderdeel van de aanbestedingsdocumenten en maakt

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.		Vraag	Antwoord
					integraal onderdeel uit van de Nota van Inlichtingen en de aanbestedingsstukken.